

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőrhelyzet 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELKÖLÖS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOZSEF.

Csütörtök, március 1.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vendélelők: A vaggongyári sztrájk.**
- Aradmegyei szőlőgazdák dolgai.**
- A legsötétebb Aradmegyéből.**
- Széli Kálmán a helyzetéről.**
- Színigazgató a börtönben.**
- Véres dráma — egy házasságról.**
- Egy templom veszedelme.**
- Magyarország fölött.**
- A vaggongyári sztrájk.**
- A jóléti-bizottságok fölött.**
- Böjti prédikációk.**
- Megvesztegetéssel vádolt aradi ügyvéd.**
- Zsúr-témák.**
- A megfolygatott Makó.**
- Aktuális alakok.**
- Rudnay a tisztviselők ellen.**
- Válpör egy tréfa miatt.**
- Tárca: Roosevelt Alice házassága. Irta: Barta Adolf. — A férjbenmenés művészete. Irta: Marcel Prévost.**
- Csarnok: A második bál. Irta: Nyáry A. báró.**

A vaggongyári sztrájk.

Arad, február 28.

Azok az idők, amikor a sztrájkolókhöz még érzélgős hangon beszéltek, hogy az isten áldja meg őket, ne sztrájkoljanak, véget értek. Az a kor még hátrább szorult, amikor a sztrájkot jogtalan eszköznek, meg nem engedett erőszaknak bélyegezték. A legönzőbb munkaadó is elismeri, hogy a munkabeszüntetés a munkáságnak jogos fegyvere; s akik liberálisabban gondolkoznak, nem vonják kétségbe, hogy a munkás nem tartozik tekintettel lenni arra, kinek okoz anyagi

rövidséget, kinek nem; előtte csak az az egy tekintet az irányadó, hogy tisztességesen megfizessék a munkáját. A munkaadó haszna rövidül-e meg, vagy a közönségen veszi-e meg a bérfölemelés többletét: a munkás nem tartozik ezzel számot vetni.

A sztrájkvezetésnek, a bérharcnak csak egy dolgot kell tekintetbe vennie: hogy lehet-e annak eredménye. A munkásmozgalmak szaktudásai mind megegyeznek abban, hogy az olyan sztrájk, amelyet nem lehet eredményre végigküzdeni, nem jogos, ha még olyan méltányos érvek szólnak is mellette. De azt is elismerik, hogy a sztrájk olyan kard, amelyet kár sokszor ok nélkül kihuzogatni, mert elveszti az erejét, vagy pedig csak az ellenfél erősebb szervezkedését éri el vele. A sztrájkkal experimentálni annál okatlanabb dolog, mert a kockázat, amit a játékba vetnek, száz meg száz munkás kenyere, több heti munkabére, s néha egész existenciája.

A munkások mozgalmait mindig rokonszenvünk kísérték: nemcsak azért, mert a legtisztéletreméltóbb emberi jogok közé tartozik, hogy a munka megtalálja a megfelelő anyagi díjazást, de különösen Aradon, amelynek jelen nagysága az ipar oszlopain épült föl, kívánatos, hogy az oszlopokat tartó alap, a munkásság, erős legyen, ment a nyomor veszedelmétől. Sőt nyomtatott betűk a tanui, hogy a méltányos alapokon nyugvó bérmozgal-

maknak mindig a pártjára állottunk. Annál elfogulatlanabbaknak érezzük magunkat, s ha nem is tartozunk a hivatalos munkaspárthoz, mégse a „tőkés érdeke” szól belőlünk, amikor az aradi vaggongyárban kiütött és ma a felső fokára jutott sztrájkjéről nézeteinket elmondjuk.

Ez a sztrájk magában hordja a sikerelenség magvát, mert nincs igazi alapja. A sztrájk nem mint bérharc indult meg, hanem a megindult mozgalomba szinte öltetszerűen kapcsolódott be a munkabérré vonatkozó kívánságokat. Az volt a mozgalom alapja, hogy a gyárból munkahiány miatt több munkást el kellett bocsátani. Ha jól emlékszünk, ez többször is megtörtént, sőt volt olyan eset, hogy százzal kellett a munkátlanságnak átadni a munkásokat. Ez igen szomorú, sajnálatos esemény volt; Arad egész társadalma a munkanélküliek felé fordult, támogatta őket, s a gyár vezetősége haszon nélkül való munkákat vállalt, hogy a munkások egy részét visszavehesse. Sztrájk azonban nem lett a dologból. Azután rekrimináltatott az új elszámolási rendszer; hogy azzal a munkások érdekei nem szenvednek sérelmet, arról már meggyőzték őket. Harmadsorban került elő csak a bérkérdés — ami tulajdonképpen helyes oka lehet a sztrájknak.

Ugy látszik, mintha most kedvező ideje lenne a sztrájknak. A vaggongyár állami megrendeléseket kapott, tehát munkásra

Roosevelt Alice házassága.

— Amerikai levél. —

Worcester Mass, 1906. február.

Hiába, mégis csak jó orruk volt az amerikai újságíróknak. Előre megmondták, hogy Roosevelt Alice „hercegnő” monarchikus aspirációkat forgat szösze — bekötésre váró — fejcskékjében. És ime, február 19 én csakugyan meg is tartják a koronázási ünnepélyt a washingtoni Fehér Háza és akkor az Alice be fog vonulni királynői rezidenciájába, az egy szerű kis Rookwood-cottage-ba Cincinnati-ban, hogy királynője legyen annak a szerszót megével kibélelt tüzhelynek, melyet annak gazdája, „Nick” — Alice vőlegénye — otthonuknak előkészített.

Az a tény, hogy Alice az „elnök” leánya, megmagyarázza, természetessé teszi azt a háttér nem ismerő becézést, mely egész alásját körülövezi és átterjed vőlegényére, Hon, Sir Nicholas Longworthra, akinek hosszú nevét éppen ez a népszerűség rövidítette meg — értékesökkenés nélkül — Nickre. Szó sincs róla, nem nehéz Roosevelt Alicet az amerikai smart leány típusaként feltüntetni, mert minden kelteke megvan hozzá. Hogy többet ne említsek, naponként apja kilovaglásának rendszeres kísérelője, jól tenniszezik, kitűnően ló célba és apját ugyancsak elhagyja, ha távgyaloglászról van szó. De ilyen típust ezret és ezret talál az ember minden városban; az ősszel bizony meg-

esett például, hogy egyik nyugati város iskolájának loánynövéndékeiből alakult játékcsoport egy katonai nevelőtintézet csapatát basketbalmatch-ben (az amerikaiaknak ép oly nemzeti játéka, mint az angoloknak a football) — a hogy otthon mondják — tisztességesen elpáholta. Hogy a fiuk ezért 4 heti szobafogságot kaptak, az mellékes; bár a kinek van egy kis fogalma az itteni szabadság érzetről, az fel tudja fogni e büntetés súlyát. De, — ő az elnök leánya és az az ideális szeretet, mely az elnök puritán személyéhez köti ezt az egész népet, — átterjed harmonikusan egész környezetére.

Kerestem-kutattam minden oly nyom után is, melyben talán regényes élettörténet, vagy legalább egy amerikai zseni-nek szinte elmaradhatatlan kelléke, a minden irányban nyilvánuló eredetiség vagy önálló egyéniség magyarázata lehetne annak, hogy Nick lett a kíválasztott. Hiába kutattam: a lehető legszürkébb a története úgy, hogy a regényírók és a nők méltán mérgeledhetnek, hogy ily remek téma kisiklott kezeik közül. A regényben ő staffázst képezhetne legfeljebb: ő lenne az a bizonyos simára fésült urtember, aki elég szerencsés volt szülei megválasztásában; hogy épen ne kelljen foglalkozásnak a milliommosságot bevallania, elvégzte a jogot; ügyvédi irodát nem nyitott, hanem a politikai pályán elég tapasztalt ember mellé állván az ismert Jákob lejtőjén, a meggyénél megkezdte a politikusi pályát, melyből az érettségi vizsgát letéve, minden különösebb

nehézség nélkül bejutott a szenátusba. mint Ohio állam egyik képviselője.

Igen természetes, hogy ily eseményt az amerikai lapok nem mulasztanak el kellőképp kihasználni, sőt ép nekik van legnagyobb részük abban, hogy ez esküvő szinte nemzeti eseménynyé nőtte ki magát. Mikor kora ősszel a Taft expedíció a keletindiai fejedelmek, rajahok, császárok udvarait meglátogatta — Roosevelt Alice és Longworth is az expedícióval mentek, de akkor még külön-külön, — az egyik rajah feleségül kérte őt — hat más rajah pedig annyi ajándékkal lepte el, hogy a vám-törvény értelmében Alice hazajövet állítólag 20—25000 dollár vámot fizetett értük. Hát lehetne e az itteni újságokat amerikaiaknak nevezni, ha ilyen eseményeket, akár igazak részben vagy egészben, akár nem, — nem használják ki kellőképpen? Bizony megteszik: az egyik lap például felhívta a lakosságot, hogy minden felnőtt üdvözlje a jegyepárt egy képes levelezőlapon s ha a levelezőlapok küldése a mostani arányban növekszik (adatokkal), sajnos nem rendelkezem) ugy 4 vasúti postakocsi alig lesz képes befogadni e tömeget. De a nép is megnyilatkozik: egy nagy bányamunkásszövetség pl. emlékül és hálából, hogy a múlt évben az elnök saját közbenjárásával megmentette őket egy sztrájkot követő nyomortól, *tíz vagon köszönt* ajánlott fel nászajándékol, Kuba sziget polgársága, hálából a spanyoloktól való megszabadításukért, 25,000 dollárért vétetnek Párisban a menyasszony számára gyé-

süksége van. De egyéb tereken úgy a közmunkák, mint a magánvállalkozások teljesen szünetelnek; a nagymérvű munkahiány miatt országszerte tömeges munkás-elbocsátások történtek. Ha a sztrájk miatt a munkások egy részének el kellene hagyni a helyét, ki van zárva, hogy egyhamar munkát kapjanak. Viszont a nagyszámu munkanélkülieket a legerősebb szervezeti kapocs se akadályozhatná meg abban, hogy a gyár esetleges ajánlatát el ne fogadják s ide ne tóduljanak. Csak általános ipari föllendülés, a vállalkozások minden téren való újjáébredése lehet alkalma annak, hogy a munkások bérfel-emelést kérjenek. Egy megrendelés ötle-téből bérharcba kezdeni, a mikor mindenütt a legteljesebb pangás uralkodik, majdnem annyit jelentene, mint októberben arató-sztrájkot csinálni.

A vaggongyári munkások sztrájkjánál, ismételjük, a sok mellékkörülmény mellett a munkabérre vonatkozó kívánság szinte eltűnik. Ilyen mellékkörülmény az is, hogy a gyengébb munkást ép úgy díjaznak, mint a jobbat. Ezzel a jelenséggel nem először találkozunk: s láttuk, hogy mit eredményez. Azt, hogy a gyengébb kezű munkás féltékenyen nézi az ügyesebbet, nehogy az többet dolgozzon, s esetleg az ő jobb munkája által kevesebb munkást kelljen tartani. Lehet, hogy ez taktikai fogás, de nem hiszük, hogy a munkátlanságon sokat segítsen. S ez a dolog erkölcsstelen: mert ha helyes elv az, hogy a munkát értéke szerint megfizessék, akkor teljes igazság az is, hogy azt a munkát, a minek több értéke van, jobban fizessék meg. A munkások között ez az egyenlenséget, a rosszabb anyag terrorizmusát ülteti el, s mivel méltánytalanságon épül, nem is lehet tartós az eredménye. Ezért kár sztrájkba kezdeni.

Munkás-mozgalmaknál gyakran követett, rossz szokás, hogy „a megtévesztett munkásokhoz” szólnak, s felhívják, hogy „ne hallgassanak bujtogató, izgató vezéreikre” — és így tovább. Ilyen hangot most kár lenne használni. Sőt ép azok-

hoz kell szólnunk, akik a munkások mozgalmára befolyással bírnak, elsősül a munkásszervezet központi kiküldöttéhez. Neki bizonyosan nagy sztrájk-prakszis van a háta mögött, s ha ma a dolgokba bepillant, látnia kell, hogy a mostani sztrájk-nak nincs kellő alapja, az nem járhat eredménynyel, s hogy az csak a munkások érdekei ellen van. Nincs tehát ok a munkabeszüntetést tovább feszíteni — s ezért az ő tiszte, hogy a munkásokat egészségre bírja, s hogy a vaggongyár műhelyeiben újra megkezdődjék az alig megélénkült munka-zaj. +

Aradmegyei szőlősgazdák dolgai.

(Boraukciók a Hegyalján. — Borkezelési tanfolyamok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Több ízben említést tettünk már az Arad-hegyljai Szőlősgazdák Egyesületének azon üdvös mozgalmáról, amely a boraukciók rendezését célozza. Az agilis egyesület, amely méltóan képviseli a megyebeli bertermelés érdekeit, már a legközelebbi napokban megkezdli a boraukciók megtartását, amire vonatkozólag a következő sorrendet állapították meg:

Március 7-én Gyorokon a kaszinó helyiségében, március 8-án Világoson a „Magyar Király” szállodában, március 9-én Pankotán a volt adóhivatali helyiségben és március 10-én Borosienőn az uradalmi park kioszk épületében tartanak boraukciót.

Az aukciók a helyi rendező bizottságok által vett hiteles minták alapján történnek. Az aukció helyén való előkészítés a vevők részéről mindenütt az aukció napján délelőtt 10 órakor veszi kezdetét. Az aukciókra 20 szőlőbirtokos részéről több ezer hektoliter bor lett bejelentve. Az aukciók iránt érdeklődő vevők részére az árverés napján a fentebb említett községek állomásán kocsikról is gondoskodnak a helyi bizottságok, amelyek, valamint az egyesület igazgatósága is, egyebekre nézve is bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással.

A szőlősgazdákra nézve nagyjelentőségű

az az intézkedés is, hogy a földmivelségi miniszter az okszerű pincekezelésre vonatkozó ismeretek terjesztése végett a budafoki egy éves pincemesteri tanfolyammal kapcsolatosan nagyobb önálló szőlőbirtokosok vagy gazdatisztek számára időleges borkezelési tanfolyamokat rendez. Ezen tanfolyam célja az, hogy nagyobb önálló bortermelők vagy gazdatisztek a leg-szükségesebb elméleti és gyakorlati borkezelési ismereteket elsajátítsák. A miniszter a tanfolyamra vonatkozólag az Aradmegyei Gazdasági Egyesület útján a következő tájékoztató adatokat teszi közzé:

A borkezelési tanfolyam két hétre terjed és Budafokon a pincemesteri tanfolyam helyiségeiben fog megtartatni. Ezen tanfolyam 1906. évi március 12-től 24-ig terjedő időben naponként délután tartatik meg. A tanfolyamra való felvétel végett a folyamodó nevének, lakhelyének és foglalkozásának közlése mellett, közvetlenül a pincemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni, hol a jelentkezés sorrendjében történik a felvétel.

A legsötétebb Aradmegyéből.

Elfogott kolnafosztogatók. — Betörés Világoson.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Újév napját az aradmegyei betörők sem hagyhatták megünneplés nélkül. Egyedül Apateleken négy betörés történt, még pedig olyanok amelyek egyrészt a tettesek vakmerősége, másrészt a módszerük eredeti volta miatt igazán megérdemlik a megörökítést.

A betörők újév éjszakáján egyszerre négy ur kolnát fosztottak ki az apateleki szőlőhegyen. Egész banda működött a kolnák körül s szerszámaikhoz hozzáfűzték a legújabb vívmányt: a szekereket. A barátságos látogatók ugyanis több szekérral mentek egyik helyről a másikhoz és kényelmesen felraktak ezekre minden megmozdítható és elvihető tárgyat. Teljesen kiüritették Vukuleszku Titusz borosjenői szolgabíró, Krassó Miksa szatmári nagybirtokos, Lászlóffy Istvánné nagyváradi birtokos és egy jó módu apateleki gazda kolnát, nem hagyva ott egyetlen fillér értékű dolgot sem.

mántnyakéket. És számtalan ilyen és hasonló eredeti és értékes ajándékok, melyek az esküvő után legnek csak kiváltképp a nyilvánosság elé jutni. Az esküvőre mindössze 300 meghívót bocsájtottak ki, a mi tekintetbe véve, hogy ebbe még a diplomáciai kar is be van számítva, meglehetősen zártkörű eseménynyé teszi azt.

En most, mint a jövőről beszélnek és Őök, mint a múltról fognak róla olvasni. De ép most jut híre egy szenális találmánynak, mely, ha beválik, és minden jel arra mutat, hogy befogváni, oly gyökeresen megváltoztatja hamarosan a viszonyokat, a hogy az első lokomotív megváltoztatta anno dazumal. Arról van szó, hogy egy hajó — nem gőzhajó — 24 óra alatt New-Yorkból Southamptonba érkezik. A hajtóerő kerozin, vagy bármely olaj, melynek levegővel való keverése és azután villanyos szikrával való felrobbantása adná az eddiginél aránytalanul olcsóbb és sebesebb hajtóerőt a hajó tökéletesen biztos továbbvitelére. A feltaláló Mr. Rider New-Yorkból óránkénti 240 mértföld, azaz 385 kilométer sebességről garantál. A tavasszal egy közép nagyságu hajóval fogja kísérletet megkezdeni.

Nehogy azt találják mondani az aradiak, hogy semmi újágot nem írok, kiollóztam kizárólag a Közlöny számára a következőket: Egy Newyorki ember, valamikor üzlettársa, Jay Gouldnak, Vanderbiltnak és „másoknak”, a szegényházban halt meg. — Egy chicagói ember elfogja kerülni a halálbüntetést, mert csontosodásnak induló nyaka valószínűleg lehetlenné tenné „eredményes” felakasztását. — Egy filadel-

fiai ember szombaton megismerkedik egy nővel, egy félóra mulva feleségül veszi, az aszszony hétfőn eltűnik, mire ő valókeresetet ad be. Egy hat évvel ezelőtt feladott levelet, hosszú utazás után e héten kézbesítették Plainfieldben a címzettnek. — Egy 80 évvel ezelőtt ellopott gyöngy nyakék nemrég került vissza posta útján a tulajdonoshoz — a küldő minden nyoma nélkül.

Hogy ezek a hírek mind igaziak és — amerikaiak, arról kezeskedik küldőjük.

Barta Adolf.

A férjhezmenés művészete.

Írta: Marcel Prévost.

A kérdés, melyet fiatal leányoktól a leggyakrabban hallok, így hangzik: „Mit tegyek, hogy férjet kapjak?” Mert egy fiatal leány számára, aki nem milliomosnő, nagyon is komoly becsvágy az a kívánság, hogy férjet kapjon. Aki messzibbre és mélyebben látja a dolgokat, tisztában van e jelenség egyszerű oka felől: a házasság intézménye kezd lassankint egybe nem hangzani a modern kor erkölcsével; a házasság olyan, mint a cipő, amelyben már nem nyugszik kényelmesen a láb; meg kell a cipőt változtatni. De azalatt, amíg várunk kell, hogy törvényesínlőink a változtatást megejtsék, igaz sok agglegény jobbnak látja mezítláb vagy papucsban járkalni.

A mai kor szegény leányának igazán rossz a sorsa. Ha nem megy férjhez, kinevetik, lené-

zik — s azonfelül legtöbbsnyire még az erényben is kételkednek. Ha pedig férjhez akar menni, a legkisebb hivatalnok is szépségen és minden házi erényen felül még legalább száz ezer franknyi hozományra tart igényt. És ha nincs meg neki a százezer frankja? Akkor nem kap hivatalnokot. Akkor egy kézműveshez, vagy legalább is egy cím nélküli emberhez kell férjhez mennie. Őök tehát láthatják, hogy manapság szinte lehetetlen férjhez menni.

Ha okos a fiatal leány, ezt hamarosan belátja. Az események rendes folyása mellett nem számít többé férjhezmenetelre. Hanem véletlenségben reménykedik. Valamelyik leánynak az ismeretsége köréből sikerült egy gazdag pénzembert, egy nagy földbirtokost, egy magas tisztviselőt megkaparintania. És így szól magában: ha Antoinette barátnőmnek sikerült ilyen hódítás, akkor sikerülni fog nekem is, hiszen én sokkal szebb vagyok, mint ő. Nagy tévedés! Ötven csinos leány közül alig egy fog a hálójába egy pénzembert: és rendszeren nem a legcsinosatbik.

És vajjon hogyan akarod megtalálni a pénzembert, aki talán létezik valahol és téged feleségül venne? Talán száz mértföld választja el tőled, s te megöregedhetel, megöszülhetsz, mieelőtt megtudja, hogy a világon vagy. Hiányzik a közvetítő. Hiszen az ember csak nem fordul a hivatásos házassító ügynökségekhez, amelyek legfőljebb fogházból kikerült bukott kereskedőket tudnak összehozni a női klinikáról való kisiklott hajadonokkal. Tehát csak a bálók maradnak és a társaság: rejtett eszközök, hogy a mindkét nembeli fiatalokat látszó-

Elvitték a koinákban talált bort, a butorokat, az ágyneműt ágyastul, ruhákat, szerszámokat. Egyszerűen és kényelmesen felraktak mindent a szekerekre s azzal odább állottak. Egészen biztosak lehettek a dolgukban, mert láthatólag gondosan fosztogatták ki mind a négy koinát.

Mután Apateleken nincsen csendőrség, a betörőket a borosjenői és morodai csendőrörsök együttes erővel üldözték. A kocsinyomokon elindulva, eljutottak egészen a körösvölgyi országútig, ahol azonban már nem lehetett a nyomokat tovább követni. A nyomozás így azután félbe is maradt, míg ma a véletlen a törvény kezébe nem adta a betörőket.

A román forrongás idején kiadotts a fegyverviselési engedélyt megszorító rendelet folytán még mindig tart a fegyverek elkobzása. A morodai csendőrörs *Rónai* Lázár őrsparancsnok vezetése alatt épen fegyvereket kobzott el *Kurtakéren*, mikor az egyik házban rákadt *Vukuleszku* szolgabíró revolverére. Hosszas faggatás után a házigazda, *Halmassán* Ambrus, bevallotta, hogy ő követte el társaival, *Tótya* Györggyel és *Singa* Juonnal a betörést. Erre mind a hármat letartóztatták s bekísérték őket az aradi törvényszék fogházába.

Világosi tudósítónk jelenti: *Illman* István galsai mészáros világosi székállójának, *Hannk* Jánosnak az üzletébe az udvar felőli ablak felfeszítése után ismeretlen tettesek betörtek, s a pénztárból 280 korona készpénzt elloptak. A tettes mindenestre ismerős volt a helyi viszonyokkal. A nyomozás folyik.

Szinigazgató a börtönben.

(A behémélet vége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28

A legvigabb és legkedélyesebb emberek közül való ifj. *Major* Lajos, aki tavaly január táján szintársulatot toborzott magának és avval bejárta *Arad*-, *Bihar*- és a szomszédos megyék községeit, mindenhol felszólítván plakátokon a lakosságot arra, hogy hazafiasságból és honszerelemből támogassa a magyar nemzeti színeszetet. Ifj. *Major* Lajosnak és szintársulatának kedvezett is eleinte a szerencse. A nagykoros-

mák füstös ivójában rendezték be a színpadot és a műpártoló, szép számmal összejövő közönség jól mulatott a vig és a tragikus dolgokon, amelyek sorra kerültek ifj. *Major* Lajos szintársulatának előadásain.

A szintársulatot, amint ez már szokás a régi tradíció, patriarkális, bizalmas viszony fűzte a községek lakosaihoz. A művezető ur, ifj. *Major* Lajos látogatásokat tett *Vaskóhn* is, *Belényesen* is, *Tenkén* is az intelligenciánál, főszolgabírónál, jegyzőnél, papnál, tanítónál stb. és a kedves, ötletes, szellemes embert mindenhol kedvelték. És szívesen adtak rendelkezésére ruhákat, butordarabokat, konyhaeszközöket stb., amiket *Major* Lajos elkért, hogy az előadásokat megtarthassa és a dekorációt minél szebbé, teljesebbé tegye. *Major* Lajoson kívül a társulat többi tagjai is — összesen vagy hatan — a naiva, a hősszerelmes, a komikus igen nagy becsben állottak a községi nép előtt.

A mulatság és szórakozás fűjében, amit nyújtottak a téli estéken, ezek is kaptak bőségesen ételt, italt.

Vaskóhn tartózkodtak leghosszabb ideig. Egy szép napon a társaság eltűnt a faluból. Ejjel felszedték a sátorlájukat és tovább álltak. Ez még nem lett volna nagy hiba, hanem a bökkenő most következett. Ugyanis magukkal vitték azokat a ruhákat, butordarabokat, érték tárgyakat is, amelyeket *Vaskóhn* kölcsön kaptak egy-egy előadás megtartására. Többek között elvitték a főszolgabírónak *Rednik* Gábornak ruháját is, aki szintén a művészet iránt való igaz szeretetből támogatta ifj. *Major* Lajos társulatát.

A főszolgabíró telefonált mindenfelé a környékre és *Tenkén* le is tartóztatták *Major* Lajost. A megmozgatásnál egy nagy ledával találtak kölcsönvett „kellőkeket” ruhákat, konyhaeszközöket, tálcákat, botokat, amik természetesen sohase kerültek vissza gazdáikhoz.

Igy került *Major* Lajos a nagyváradi törvényszék elé, ahol a vádhatóságot *Gömbösi* István alügyész képviselte. Ifj. *Major* Lajos a tárgyaláson igen szerényen és alázatosan viselkedett. Látszott rajta, hogy a sok átélt nyomorúság nagyon megviselte.

— Megengedhetőnek tartotta, hogy a köl-

csönvett dolgokat gazdáiknak nem adta vissza? — kérdezte tőle az elnök.

— Uyan csekélyégeket ad'at az urak. Jól látták, hogy ezek nélkül megélni és előadásokat tartani nem tudok. Azt gondoltam, hogy senkise gondol a kölcsönvett dolgok visszakövetelésére, — felelte *Major*.

A törvényszék az ügyész vádindítványa után a szerencsétlen színdirektort 6 hónapi börtönnre ítélte, de a büntetést a vizsgálati foggal kitöltöttnek mondta ki.

Szell Kálmán a helyzetről.

Az önkényuralom ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28

A Dunántuli Közművelődési-egyesület ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a főváros új városházában. A közgyűlésnek különös érdekességet kölcsönzött, hogy azon politikai nyilatkozatok hangzóttak el, még pedig olyan férfiu szájából, aki már hosszú ideje teljesen visszavonult a politikában való aktív szerepléstől. *Szell* Kálmán, Magyarország volt miniszterelnöke tette e nyilatkozatokat, melyekben éles támadást intézett a legutóbb beköszöntött abszolutisztikus korszak ellen.

A nagyjelentőségű beszédet s az ülés azt megelőző részét az alábbiakban teljes terjedelmében közöljük:

(Rákosi megnyitója.)

A közgyűlést *Rákosi* Jenő alelnök nyitotta meg s melegen üdvözlöve a megjelenteket, de különösen *Szell* Kálmánt, így folytatta beszédjét:

Ha a nap kiálszik, az apró csillagokra tekint a sötétségben járó ember. Ilyen szerény mécsesek a közművelődési egyesületek, ahol az elmék, a szívek és a vágyak találkoznak. Ilyen szerény égi mécs a Dunántuli Közművelődési Egyesület is. A mécses fényének főforrásához, *Szell* Kálmánhoz fordul és kéri őt, hogy elfoglalván az elnöki széket, szóljon, vezessen bennünket a tövises utakon, s mi lelkesen, reménnyel követni fogjuk.

lagos ellenőrzés mellett érintkezésbe juttassák. De a leány csaknám észreveszi, hogy az agglegénynek két fajtája van: az egészen eltompult, akit a legnagyobb báj is csak akkor hat meg, ha néhány millióval van megaranyozva! és az izgulékony, aki célját gyorsan akarja elérni, és aki a házasságot nagyon is hosszadalmas metódusnak tartja egy nő meghódítására. És egyik bál követi a másikat, egyik esztendő a másikat; a leány mind idősebb lesz, anélkül, hogy férjhez menne.

Mit kell tenni?

Hát nincs rá biztos módszer, hogy a férfit, akit magunknak kívánunk, rábíruj a házasságra, ha csinosak vagyunk s van türelem hozományunk? De igen, van egy módszer. Egy szinte biztos módszer, és ha nem sikerül, ezt az a fiatal leány, aki követte, csakis a magarovására írhatja. Ime;

Először is a leánynak, ha férjhez akar menni, ezt korán kell tennie. Tizenhat — husz év között árad ki belőlünk a legtöbb házassági fludium. A legnagyobb szoknyahős is ilyen fiatallára fázol kezd attól a gondolattól: „Talán megnyerhetem kényelmesebb módon is.” S azonfelül, ezt nyugodtan elbírhetik nekem, minden férfi-agy egyik álma, hogy gyermekleánynyal menjen násztra. Igyekezzenek Ön tehát huszadik éve előtt férjhez menni, és ezért kezdjen már tizenhat éves korában erre gondolni.

Másodszor, ne habozzék nagyon sokáig, mielőtt egy bizonyos férfi mellett dönt, ne reménykedjék valami véletlen találkozásban; ha el van határozva, nézze meg magának a köz-

vetlen környezetében levő férfiakat. Keressen ki egy nagyon fiatal embert: vagy huszonöt év körül. Ne kívánja, hogy gazdag vagy nagy állásban legyen; elég, ha jó alapra építette életét és a dolgok valószínű fejlődése tisztességes jövőt ígér neki. „És ha eimrad a siker?” kérdi Ön. Édes kisasszony! egy kis rizikó mindenestre van a dologban. De elvégre is az életben mindenkinek el kell készülvén lennie a balsikerre is; a pénzemberek-nél is beült olykor a krach.

Hiszen ön arra határozta el magát, hogy nem csak első pillanatra szép házasságot fog kötni, hanem olyant, amelyet a muló esztendők tesznek csaknem teljes bizonyossággal egyre szebbé. Nincs ennél okosabb dolog. Egy tizenhét esztendő leány kezét megkéri egy huszonöt éves hadnagy. . . . A leány az orrát firtogatja s kosarat ad neki. Tizenkét év múlva ugyanaz a leány huszonkilenc éves; egy közel negyven éves órnagy, őszhajú és sok rendjel lel megkéri. A leány a karjaiba veti magát és bensejében megmentőjének tartja. De az akkori hadnagyocská is órnagygyá lett időközben és a leány tizenhét esztendőt elpocsékolta, hogy végre is ugyanazt a célt érje el, és emellett sohasem ismeri meg az ifjú ág első szerelmének gyönyöreit.

Ha a választása egy fiatal emberre esett, aki tetszik Önnek s akinek előrelátható jövőjével megelégszik, akkor már csak az van hátra, hogy megayerje az ő szerelmét s magát feleségül vétesse vele.

S most eimondom a titkomat, amely különben nagyon egyszerű. Hogy egy férfit megnyerjünk, meg kell őt győznünk arról, hogy szeretjük. Tavol áll tőlem, hogy valami visszatartó, szentimentális komédiát ajánljak önnek; nincs annak semmi akadály, hogy a kíváaszott férfit igazán szeresse. De míg a legtöbb fiatal leány, amikor szerelmes, álszűgyenből, vagyis inkább rosszul alkalmazott hiúságból érzelmeit az illető előtt eltitkolja: Önnek ezt tudniára kell neki adnia, ha nem is vallomás útján, de mégis legalább megfelelő viselkedés által. Az Ön szerelme tárgyának észre kell vennie, hogy valamennyi férfi közül egyedül ő létezik az Ön számára; hogy Ön csak ő veá gondol, hogy elrabolta az Ön testi s lelki nyugalmát. Egy kis betegség ilyen esetben lényegesen előmozdítja a dolgok fejlődését. A férfinak, akit egy kétségen kívül szende, erényes, tizenhat-husz éves leány ilyen forró szerelemmel áraszt el, okvetlenül el kell veszítenie a fejét. A hiúsága föltámad: majdnem valamennyi férfi hiúságból szeret. Legjobb benső érzésel is nógatni fogják (kivált, ha fiatal, ami pedig az egyik feltétel) értem ezalatt a szeretőképességét, s a szívbeil együttérzést, amit minden férfi a nő szerelmével szemben tanult. Ne féljen tehát semmit, kedves kisasszony: Önt szeretni fogják.

Szeretni igen. De vajjon feleségül is veszik? Ez már más lapra tartozik. Még ha a férfi, aki Önt szereti, nem is hivatásos esábitó, meg fogja kísérelni — nem azt, hogy Önt elcsábítsa (ehhez a kísérelthez nem lesz elég vakmerősége), de meg fogja kísérelni azt, hogy

Lelkes éljenzés hengzött fel a gyönyörű beszéd nyomán. Széll Kálmán ezután elfoglalta az elnöki széket s nagy figyelem között szólalt fel s megköszönve Rákosi szavait, a következőket mondotta:

(Széll a közállapotokról.)

Mikor néhány évvel ezelőtt megváltam az egyesülettől, nem azzal a szándékkal történt, hogy vissza ne térjek. Lelkemmél mindig itt voltam.

A mi egyesületünk működésére az utolsó évek nem voltak kedvezőek. Nem is lehettek, mert oly társadalmi intézmény, amely állami célokkal van összekapcsolva, szoros összefüggésben van a közviszonyokkal. Pedig közéletünk látóhatárát közel három év óta sűrű köd fedi el. Ez a köd nem oszlott, sőt egyre véstjósíbbá vált. A vihar ki is tört és katasztrófát hozott.

Ez az egyesület nem pollitizálhat, nem is fog. De mikor így összejön évenként, nem zárkoznak el az elől, ami körülötte történik. Amitől a lélek telve van, azt nem lehet elnémitani. Es én szükségét érzem annak, hogy nyíltan szóljak s élek is a joggal, hogy nyíltan és függetlenül beszéljek.

A mi állapotunk ma, fájdalom, alkotmányellenes és törvényellenes. A rendcsinálás csinyjét, bármely álcá alatt követték el, alkotmányunk nem ismeri. Nincs felfüggesztve az alkotmány, de leglényegesebb részeiben meg van támadva. Mintha bizony alkotmányunkat részre lehetne szedni. A mi alkotmányunk egységes és egész s csak mint ilyen állhat fenn. Ebben az atmoszférában a mi működésünk nagyon meg van nehezítve. Mi a kulturának, a nemzet és emberiség céljainak szenteltük tevékenységünket. A kultúra összegyűjti az embereket, érvényesíti az írott szó hatalmát, közvetíti a tudást, enyhíti a nép nyomorát és keservait és szolgálja a szabadságot. A nemzeti kultúra, amely mindezt eszközli, nagy nemzeti feladatot is teljesít. A mi legitím jogainknak érvényesítését célozza.

És mindebben gátat vet az, hogy — mint elnöktársam mondotta — a napot sötétség váltja fel. Csak alkotmány és törvényesség verőfényében lehet kultúra. A mai viszonyok között a kölcsönhatás állam és társadalom között megzavartatik. Az államnak kellene védőszárnyai alá venni az intézményeket, ma pedig úgy áll

testileg közeledjék Onhoz, vagyis ahogy ma-napság mondani szokás: firtelni fog Onnel. Ez olyan szó, mely a legrosszabb cselekedeteket takarja.

Tehát kedves kisasszony, a program második pontja az, hogy önnek semmit sem szabad megengednie; jól jegyezze meg magának: egyáltalán semmit. Sem csókot, sem az ujjak hegyének megérintését, még csak egy szalagnak, egy virágnak elrablását sem; semmit, abszolúte semmit. Ha a jóbarát mindazonáltal csak a legkisebb szabadságot is kiveszi magának, bánják vele szigorúan, rejtőzzék el előtte napokig és betekik. „Es hátha ő kifárad? Hát-e elmarad?” Nem fog kifáradni, nem fog elmaradni, mert tudja, hogy szeretik és mert erről a tudatról nem akar lemondani; mert a vonakodás, az ellentállás sokkal energikusabban igénybe veszi a férfi gondolatait, mint egy megadott engedélyre való emlékezés... Talán mégis belefáradna a hiába való vágyakozásba; de hiszen tudja, hogyan vehet véget kinjainak: és feleségül fogja Ont venni.

... Egyszóval, a mai fiatal leány számára csak egyetlen eszköz van, hogy kiderítsa a házasságot: provokálnia kell az egylegényt. Szeresse őt, mutassa neki az On szerelmét, ne engedjen meg neki semmit, még a semminél is kevesebbet; s ő egy lélekválva az Oné lesz.

a dolog, hogy az intézményeknek kell megvédeniök az alkotmányt. Volt már egyszer így, de remélem, nem lesz többé. Ne adja Isten!

(Keressünk megoldást!)

De az intézményeknek minden körülmények között kötelességük: az alkotmány megvédeése minden támadás ellen. Az abszolútizmus oly fa, amely a magyar talajon nem bír megélni, olyan, amelyet magyar ember lelke nem fogad be, és csak újból igazolni fogja, hogy Magyarország alkotmányellenesen és törvényellenesen kormányozni lehetetlenség. (Élünk helyeslés.) Hadd izentek az alkotmánynak és azt hiszik, hogy győzni fognak. Oly hit ez, — ha ugyan van ilyen hit, — mintha valaki a hadviselés mai fejlettségében vasköntösökkel és páncélokkal akar harcba menni.

A magyar alkotmányt elvenni, elkobozni nem lehet. Törtéhetnek erre kísérletek, de eredményre nem fognak vezetni, ha erős elszántsággal, nyugodt elhatározással védjük meg.

Egyesüljünk mi is ebben, és ha ezt tenni fogjuk, a megvédett alkotmány alapján keressük majd a megoldást és annak módzatait. Oly megoldást, amely kivezet ebből a szerencsétlen helyzetből, s amely senkire meg nem alázó, sem a királyra, sem a nemzetre, s amely békeséget hoz, békeséget, amelyre ennek a nemzetnek nagy szüksége van. Ezzel a közgyűlést megnyitom.

Ezután áttértek a napirendre.

Politikai körökben sokat beszéltek ma Széll Kálmán beszédéről. Tiszta politikai beszéd volt, amelyben különösen az volt szokatlan, hogy Széll élesen támadta a kormányt, ami az ő óvatos politikája mellett nagy feltűnést keltett.

Válópör egy tréfa miatt.

(Az egyenruhás asszony.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 28.

Egy gyermekes tréfa, amely következményeiben tragikusan szakította szét egy családi élet boldogságát, mindenestre igen érdekes tárgy volna a mind-nben társadalmi betegségeket kereső moralistának. Az alábbi história azonban minden tragikussága mellett is olyan kacagtató, hogy a morál kénytelen elismerni, hogy az élet kitűnő vigjátékokat produkál.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Még az elmúlt év nyarán történt, hogy dr. K. R. fővárosi orvosnak néhány napra Bécsbe kellett utaznia. Felesége, egy szép, magas termetű szőke asszony, ez alatt az idő alatt nagyon unatkozott. Egyszerre pokoli jó gondolata támadt. Felhívta férje kuszártisztai egyenruháját, amely kitűnően simult formás tárgyaira.

Csizmát is húzott, fejére fejtette a sapkát, oldalára kardot kötött s behívatta mind a két szobaleányát.

— Ti most öltözzetek fel az én ruháimba. A legszebbet vegyétek magatokra. Ma este ti lesztek az én barátomim. Én majd udvarolni fogok nektek s kitűnően fogunk mulatni.

A két fiatal leánynak tetszett a tréfa és szívesen engedelmeskedtek a parancsnak. Amíg felöltöztek, az urnő kitűnő vacsorát rendelt a szakácsnőnél, pezsgőt hozatott s megkezdődött a furcsa lumpolás, amely egész reggelig tartott.

A szakácsnő csudálkozással vegyes karörömmel nézte a két szobaleányt, hogy mi a dolga. Amikor az urnő, amugy huszárosan meg megölelte és megcsókolta őket, nem szólt semmit, csak rázta a fejét. Természetesen, mikor a férj harmadnapra hazajött a szakácsnőnek első dolga az volt, hogy elmesélte neki a különös pezsgőzés lefolyását.

Az orvos azt hitte, hogy nejjének ez egy

títkos szexuális betegsége, roppant nagy haragra fakadt. Elkergette rögtön a feleségét és megindította ellene a válópört. Amikor az asszony megtudta, hogy a szakácsnő micsoda pletyka híreket terjesztett róla, feljelentette őt rágalmazásért. Most volt meg ebben az ügyben a büntető járásbíró előtt a tárgyalás, a melyen a bíróság a pletykás szakácsnőt rágalmazásért és becsületsértésért egy heti fogházra ítélte el.

Böjti prédikációk.

A farsang vége.

Egy óriási rakás ehervadt, elfonnyadt virág: kaméliák, rózsák, ibolyák... Egy sereg törtbor-daju legyező: egykor szépek voltak és finomak. Sok, sok bepíszkolt, bemocskolt selyem, csipke, batist derék, amelytén a férfikéz hagyta ott nyomait a csipők fölött... Atyukasztott, kirepesztett lakkcipők és szentes kicsi atlasz topánkák: egykor ragyogtak, csillogtak és kacéran kandikáltak elő a csipkefodros alj buja hullámai mögöl... Tementelen keztyűk, amelyek csak addig voltak fehérek, míg föl nem húzták őket. Most mind piszkos, gyűrött, foszlányosan kiszakadozott...

Ez a farsang!

Szép volt? Kedves volt? Feledhetetlen édes emlékeket hagyott-e maga után? Ki tudja? Nekem is, neked is, neki is más a gondolkodása. Nem egyformák az érzéseink, eltérők a hangulataink. Ami te előtted megejtő, attól én tán borzongva, gyűlölködő érzéssel menekülök és viszont, amiért én lángolnék és lelkesülnek, attól te fordítanád el fejed irtózáttal. Te ifju vagy és álmodozó, bennem az álmok színét szürkére mosta a tapasztalás, a megismerés hűdésge. Nincs az arcodra írva, mi él a lelkedben, hisz annyian mosolyognak könyezve és oly sokan sirnak számitással, mert ép egy merő tekintet erős rezgésbe hozza könyzacskóikat. A forma, az mindig szép, mindig előkező disztinzió. Az őszinteség, az igazság legnagyobb elensége a társas érintkezés konvencionának, az összetartó kapocs az alakoskodó hazudozás. Pedig hívő emberek vagytok va amennyien és jól tudjátok, hogy a Sinai hegyről lehozott ket-tős táblán ott áll az is: „Ne hazudj!”

Siratom a farsangot, a bohó Karneval ezerszer megújuló kimulását. Keresem az egyéniséget, mint a színész a maga alakjait, hogy miként is sirjak. Leány legyek, ki ma még csak tizenhét esztendő és az idén volt először bában, avagy talán annak a szép mamának a lelkéből beszéljek, ki még alig harminchat esztendő és máris gardedam, mert fin helyett leánya született? Avagy talán valamelyik papa keservét zokogjam, vagy valamelyik husz esztendő kis jogász lángoló álmairól beszéljek? Lenetnék vén leány is, kinek lelkéből az elfonnyadt vágyak, epekedések, rég megtopott szerelmek dohos illata csap föl. Te eljártál a bálakba és boldog voltál, mert ott volt „Ő”, én azért mentem el, mert ott volt a vezérigazgatóm, az ezredesem, a princípálisom leánya, meg a vén és csunya sógornője Te táncoltál „Vele” csupa gyönyörűségből, én is táncoltam, különben nem hivtak volna meg egyetlen zsurra sem és ezzel magam vágtam volna el utját karriéremnek. Az Ada, a T.oi, a Vanda kisasszony férjre vadászott, a kis Blanka csak egy új ideált keresett. A szép jukker asszony új alakokat akart toborzani udvarába, mert a régi sereg már unalmas, megszokott, ismeri valamennyit mind. Én léha vagyok és a főtöt szeretem csupán: te gazdasági politikában utaztál, gazdag leányt kerestél egyre, akive házasságra léphetnél, hogy összes adésságaid kifizethesd és utána „boldog szerelemben” élhess. A cigányprimás azt szeretné, ha örökké farsang volna, a Józsi barátom pedig még ezt a nyolc hetet is túlságosan hosszúnak találta, mert a hi-elezi megcsókonyosodtak mind és nem talál már több megfelelő színtet val óira.

Ez a sok eltérő jellem. Ez a sok különböző gondolkodás most mind itt kavargó előttem, bennem. Melyik szóljon: az Ada, a Blacka, a szép jukker asszony, az a keseredett apa, a fonnyadt arcú vén leány, vagy én, aki a tiltó formákat, a molett menyecskeket és a flörtöt szeretem, vagy te, ki a főljebbvalód, a karriered kedvéért házasodtál, vagy a harmadik, ki gazdasági politikában utazott, amit csak egy házassággal lehet realizálni. Melyik szóljon? Melyiknek lenne igaza? Én is voltam fiatal, de már rég elfeledtem ezt és lehet beölelem még a keseredett apát is. A kis Blacka ma tizennyolc esztendő, de ki tudja, nem lesz harminc esztendő korában ő is gardemama, vagy nem fejlődik e be öle is savanyú lelkű vén leány?

Akár sirok, akár örülök, egyképpen igaztalan volna ez. A bálókban, úgy mondják, mindenki mulat, még ha egy temetkezési önszegélyző egyesület javára randezik is azt. De hányan mennek haza a bálkból elszorult szívvel, keserű megbántással, gyűlölködő érzéssel, haragos indulattal. És mégis úgy mondják, hogy a bál a kedélyes vigasság, a pajzán gondatlanság összefoglaló kerete, akkumulátora a pezsgő jókedvnek, a mosolygó, rózsaszínű vidámságnak. Mondják! Ha ez volna az egyetlen hazugság, amit az emberek mondanának.

Nem tudok most sirni a kacagástól és nem tudok mosolyogni a sóhajoktól, amelyek körülöttem röpködnek. Nem vártam epekedve a bohó herceg, Karneval jöttét, éppenséggel nem törődtem vele és most, hogy távozik, nem tudok zokogni. Nincsenek róla impresszióim. Csak azt tudom, hogy elhervadt egy csomó virág: kaméliák, rózsák, szegfűk, ibolyák bepiszkoztak sok drága ruhát, elszakadt sok atlasztopánka lakkcipő, meg keztyű és hogy a merre járok, mindenütt azt halom, az adó sok, a kereset silány, rosszul jövedelmeznek az üzletek, a megélhetés napról napra kinosabb, drágább lesz.

Akár sirunk, akár örülünk, a farsangnak vége van. Ez igaz, ezen változtatni nem lehet. Ugy mulatni pedig, ahogy a farsang alatt szoktunk, tudunk mi máskor még a bójtben is.

Lucifer.

Véres dráma — egy házasságért.

(Meggyilkolt diplomata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28

A belga fővárosnak, amely pedig *chronique scandaleuse* dolgában elég szegény rendszeren, most két olyan esete van, a melyek európai szenzációt keltenek; egy kis leány gyilkosát kutatják Brüsszelben, akit a 20.000 frankos jutalom ellenére sem tudnak kézrekeríteni, s most a diplomácia körében ez a gyilkosság merült fel, melyet éppen a diplomata-világ zárkóztatása tesz nevezetessé.

Kint a Bois de la Cambre előkelő negyedében áll a chilei követség háza, a melyet Don Louis de Waddington vezet. Don Louis-nak két leánya van, kik közül egyik már a harminchez közel jár és két fia, kiknek egyike a genfi egyetemet látogatja.

De van a chilei követségnek egy csinos titkára is a 21 éves don Ernesto Balmaceda személyében, aki a jelenlegi sant-jagói belügyminiszternek fia és öccse a chilei köztársaság egykori elnökének. Balmacedának nagy örökségekre volt kilátása. Egy szép napon aztán az előkelő világ azt a hírt kapta, hogy Balmaceda eljegyezte Waddington leányát.

Mult vasárnap a menyasszony szüleinél ismét farsangi ebédnek kellett volna lennie. Ekkor történt meg a borzalmas eset. Balmaceda kijelentette barátainak, hogy akarata ellenére jegyezték el és *szándéka ellenére* terjesztették el az eljegyzés híreit, hogy erkölcsileg kény-

szerítsék a házasságra, mely az intencióinak egyáltalán nem felel meg. Mint jó fiú, hosszú levélben számolt be atyjának, a belügyminiszternek. Az apa azt felelte, hogy formailag tiltakozzék a házasság ellen és az első alkalmat ragadja meg a távozásra. Balmaceda tehát csak az utiköltséget várta, hogy hajóra üljön és hazamehessen. A Waddington-család megriadt ettől a hírtől, mert jól tudta, hogy a vőlegény távozásával végleges szakadás áll be a jegyesek között.

De leginkább magánkívül volt a követ legidősebb fia, Carló, aki délies heveséggel kijelentette mindenkinek, aki hallani akarta, hogy megöli a titkárt, ha szökni próbál.

Ettől a pillanattól fogva az ifjú Balmaceda elveszett embernek érezte magát. De bizott lakásadónójában, a ki mindig kisegítette, valahányszor az apai pénzeslevél valamivel később érkezett. A titkár most is elmondta az asszonynak, minő baj fenyegeti.

Elmondta, hogy valaki figyelmeztette, ne menjen többé a követségre, mert onnan eleve nem vissza nem kerül. Carlo megesküdött, hogy lelővi, mint egy kutyát s e célból *mindennap gyakorolja magát a céllövésben* a követség kertjében. Balmaceda már a rendőrségre akart menni, hogy védelmet kérjen.

De, a mitől rettegett, bekövetkezett; korán reggel jelentkezett Carlo Waddington Balmaceda lakásán, de elutasították, mire délután ismét megjelent és beüzente, hogy anyja akar „barátjával”, Balmaceda urral beszélni. A fiatal ember okvetlen köteletségének tartotta, hogy az udvariasságot ne mellőze s ezért a meghívásnak eleget tett.

Ami azután történt, az még nem elég világos. Tény, hogy Carlo Waddington 1/6 órakor kocsin Balmaceda barátjának házához érkezett, a hol a földszinti ebédlőbe vezették. Mig az inas a szobában volt, a két fiatal ember igen udvarias hangon tárgyalt, de mikor távozott, azonnal *öt lövés dördült el*. Az egész ház összaladt, Carlo pedig kifutott és kocsijába vetette magát s néhány perc múlva már a követségen, tehát exterritorialis területen volt, ahol nem üldözheték.

Carlo mind az öt golyót Balmaceda fejébe lölte. Három a fiatal ember száján hatolt be, egy a nyakán, egy a bal halántékán. Balmaceda kezén keztyű volt, tehát éppen el akarta hagyni a házat. A gyilkos egy székre dobta fegyverét.

Hogy a belga igazságszolgáltatás miként fog viselkedni, azt még nem tudni. Lehetséges, hogy bizonyos formák közt szökni hagyják, de Waddington állítólag kijelentette, hogy fiát a belga törvényszék elé állítja.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre választmánya tegnap este, Tedeschi Viktor elnöklete alatt tartotta rendes havi ülését. A jelentések során örömet keltett Glück Dezső alap-tőkegondnok jelentése, amely szerint a kör különféle rendeltetésű alapjal 14.000 koronán felül vannak s az elmúlt évben több mint kétezer koronával gyarapodtak. A házipénztár állása, a mint Berger Albert jelentette, 3000 korona. A közmivelődségi osztály bejelentette, hogy a kör által rendezett *kereskedelmi szaktanfolyam* záróvizsgáját március 11-én, vasárnap délután tartják meg s arra az aradi kereskedő-főnököket is meghívják. A választmány ezután tudomásul vette az elmúlt évi zárószámadást és megállapította az 1906. évi költségelirányzatot, amely 5810 kor, bevétel és 5061 kor. kiadást irányzott elő a házipénztár kezelésében. Végül elha-

tározták, hogy a kör *március 15-ének* emlékére, az ünnepélyt követő szombat este *hazafias ünnepélyt* rendez, oly módon, hogy abba főleg az aradi kereskedő ifjuságnak minél szélesebb rétegei vonassanak be. Az ünnepély rendezésével a kör közmivelődségi és belügyi osztályát bizta meg az elnökség. Ezek után több új tagot vettek föl.

(*) Az aradi Turista Egyesület vigalmi bizottsága csütörtökön este 5 órakor ülést tart, melyre a bizottság tagjait és az érdeklődőket ezuton is meghívja az elnökség.

Rudnay a tisztviselők ellen. A főváros utolsó közgyűlése.

(Az önkéntes adók beszedéséről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28

Rudnay Béla, Budapest székesfőváros és Pestvármegye királyi biztosa, akit az a veszély fenyegetett, hogy a megye tisztviselői, állásukat odahagyva, az ő nyakán hagyják a megye elintézetlen dolgait, ma olyan intézkedést tett, amely ezt a tervet lehetetlenné teszi. A királyi biztos működéséről fővárosi tudósítónk az alábbiakban számol be:

(A közigazgatási sztrájk ellen.)

Rudnay Béla királyi biztos ma folytatta a vármegyei tisztviselők kihallgatását. Ma délig kihallgatta a királyi biztos Mészöly László központi aljegyzőt, Némethy Jenő és Meskó Rudolf monori, továbbá Halász Mór gödöllői szolgabírókat. Mára be van még citálva két központi és nyolc járástisztviselő, akikre a délután folyamán kerül a sor. A vármegyén egyébként csend van, a tisztviselők valamennyien benn voltak hivatalaikban.

Nagy konsternációt keltett mindenfelé az a hír, hogy Rudnay Béla királyi biztosnak Pestvármegye tisztviselőivel folytatott pourparlerjei oda vezettek, hogy Pestvármegye tisztviselői kara elhatározta, hogy eredeti megállapodása dacára *addig nem hagyják el hivatalukat*, amíg a közgyűlés nyugdíjazási, illetve lemondási kérvényüket el nem intézi. A királyi biztos ugyanis figyelmeztette őket a büntető-törvénykönyv ama szakaszára, amely nagyon keményen sújtja azt a tisztviselőt, a ki hivatalát önkényesen elhagyja, mielőtt az előírt felmentvényt megkapta volna. Rudnay Béla királyi biztos eme fogásából azt következtetik, hogy a megyei tisztviselők munkaszünetése végleg lehetetlenné van téve, mert hiszen nyilvánvaló, hogy Pestvármegyében ezek után ad Graecas caleudas nem lesz közgyűlés, s így a nyugdíjaztatás iránti kérvényeket sem intézhetik el.

Ma délelőtt Szabó Mihály dr. vármegyei tiszteletbeli főorvos (Nagykörös), és Haty Béla dr. tiszteletbeli ügyész jelentette be a lemondását.

(Az utolsó közgyűlés.)

A királyi biztos a fővárosnak megküldte ma a következő hirdetményt azzal, hogy azt a legkiterjedtebb és legalkalmasabb módon közhírré tegye. A hirdetmény így szól:

Királyi biztos Budapest.

Hirdetmény.

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi február hó 15-én Budapest székesfőváros közönségéhez intézett legfelsőbb királyi leiratával a magyar felelős minisztériumnak az 1805. évi V. törvénycikk alapján tett elő-

terjesztésére engem Budapest székesfővárosra nézve teljes hatalmu királyi biztossá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, közhirre teszem, hogy királyi biztosi működésemet megkezdettem, hivatalomat Budapesten Váci-utca 66. szám alatt lévő újvárosházán tartom és rendelkeztem, hogy a székesfővárosi közigazgatás keretébe vágó és akár szóbelleg, akár írásban előterjeszhető panaszok ezen hivatali helyiségben minden hétköznapon délelőtt 10 órától 12 óráig elfogadhasanak.

Budapest, 1906. február hó 26. án.

Rudnay Béla s. k.
királyi biztos.

A főváros mai közgyűlésén Kasics Péter olyértelmű indítványt akart benyújtani, hogy mondja ki a közgyűlés, miszerint mindaddig, amíg az abszolutizmus uralkodik rajtunk, ülést nem tart.

Az indítvány benyújtásáról azonban mégis lebeszéltek Kasicsot, mivel Rudnay ugyis akkor hív össze, vagy tilt be közgyűlést, mikor neki tetszik. Akármit határoz is a törvényhatóság az ő hozzájárulása nélkül az jogerőre nem emelkedik.

A vaggongyári sztrájk.

(Nincs megegyezés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Az az áldatlan bérharc, amely a vaggongyárban immár második hete tart, ma még jobban elmérgesedett. Tegnap megirtuk, hogy a vaggongyár igazgatósága az esetre, ha a tegnapi sztrájkba lépett kovácsok ma nem lépnek munkába, beszünteti a gyárban az üzemet. A vaggongyár igazgatósága ezt a tervet egyelőre elhalasztja és mindent megkísérel arra nézve, hogy a közte és a munkások között fennálló ellentétek elsimuljanak.

A mai békétárgyalás, amelyet a munkások részéről a ma Aradra érkezett Teszársz Károly, a központi munkás szervezet tanácsának titkára vezetett, már majdnem eredménnyel végződött. Teszársz Károly és András Gyula aradi szakszervezeti titkár ugyanis, a vaggongyár igazgatóságával folytatott tárgyalások alapján békülékeny hangon szóltak a munkásokhoz és minden erejüket latba vették a békés megoldás érdekében. De fáradozásuk hiábavalónak bizonyult, mert bár hallatszottak ugyan a sztrájkolóknak tömegéből is békés hangok, de a nagy többség visszautasította az igazgatóság ajánlatát és úgy határozott, hogy a végletekig kitart a sztrájk mellett. A sztrájkolóknak különben a mai napon kétszáz eddig dolgozó munkással szaporodtak meg, amennyiben a lakatosok mintegy kétszáz, engedve a sztrájkolóknak felszólításának, szintén kiálltak a munkából. Most már csak négyszáz munkás dolgozik a gyárban, ezeknek azonban alig akad munkájuk, minthogy csak az utómunkálatokat végzik el.

A sztrájk mai eseményeiről alábbi tudósításunk számol be:

(Tárgyalás az igazgatósággal.)

Tegnap megirtuk, hogy az aradi munkás szakszervezet a sztrájk ügyében érintkezésbe lépett a Budapesten székelő központtal, amely úgy határozott, hogy az ellenlétek elsímitására, vagy ennek nem sikerülése esetén a további taktikai lépések intézésére, Aradra küldi Wancsák Jánost, a központi szakszervezet elnökét.

Wancsák azonban akadályozva lévén, helyette Teszársz Károly szakszervezeti titkárt küldte ki a központ, aki ma reggel meg is érkezett Aradra és rögtön érintkezésbe lépett a sztrájkolókkal. A délelőtt folyamán Teszársz

Károly és András Gyula felkeresték Stengl Andor aradi iparfelügyelőt, aki behatóan tárgyalt a sztrájk állásáról a szakszervezeti megbízottakkal, ezeknek kérelmére kieszakozta, hogy a gyár igazgatósága fogadja Teszársz Károlyt. Teszársz Károly meg is jelent Müller Gyula vezérigazgatónál, aki azonban kijelentette, hogy csakis a sztrájkolóknak megbízottainak jelenlétében hajlandó Teszárszszal tárgyalni. Erre Teszársz eltávozott és később két sztrájkoló munkás kíséretében jelent meg Müller vezérigazgatónál, akivel két óra hosszat tanácskozott. Müller Gyula vezérigazgató kijelentései teljes mértékben kielégítették Teszárszot, aki ennek kifejezést is adott.

(Kétszáz új sztrájkoló.)

Ma a még dolgozó lakatosok mintegy kétszázan szintén csatlakoztak a sztrájkolókhöz. A lakatosok délután két órakor gyülekeztek a gyár kapujánál, ahonnan négyes sorokban indultak el a Munkás Otthonban levő sztrájk tanyára.

A gyárnál őrt álló rendőr nyomban értesítette a rendőrséget, amely Masztig Emil rendőrhadnagy vezetése alatt negyven rendőrt küldött ki az esetleges tüntetések megakadályozására. A rend fenntartására két század katonaság is kivonult, de a munkások eikerülték őket, mire a katonaság ismét visszament a várba.

A lakatosok ezalatt a sztrájkot éltetve tömött sorokban vonultak be a Munkás Otthon helyiségeibe, ahol nagy lelkesedéssel fogadták őket sztrájkoló társaik. A rendőrség szintén a Munkás Otthonhoz vonult, de ott nem akadt összeütközése a sztrájkolókkal, csupán a bámészakodó népet szóltotta feloszlításra ami pár perc alatt meg is történt és négy órakor már üres volt a Munkás Otthon környéke.

A sztrájkolóknak ekkor elállták a Munkás Otthon bejáratait, nehogy rendzavaró elem kerüljön be a helyiségekbe.

(Visszautasítják az ajánlatot.)

Fél öt órakor megjelent a Munkás Otthonban Teszársz Károly, aki közölte András Gyulával és a sztrájkolóknak végrehajtóbizottságával az igazgatóság feltételeit. E szerint a gyár igazgatósága hajlandónak mutatkozott a sztrájkolóknak visszafogadására, kivéve 100 asztalos munkást, akikre munka hiányában nincsen szüksége a gyárnak. A munkások többi követeléseinek teljesítését is *kilátásba helyezte* Müller Gyula vezérigazgató, egyedül a 30 filléres óradíj minimum és az akkord munkák 50 perces béremelésének kivételével. Ugy Teszársz Károly, mint András Gyula hajlandóknak mutatkozott a békés megoldásra és elhatározta, hogy ilyen értelmű indítványt tesznek a sztrájkolóknak értekezletén, amely délutáni öt órakor ment végbe a sztrájkoló 800 munkás jelenlétében.

A munkások izgatott hangulatban várták a gyár igazgatóságának ajánlatát, amelyet András Gyula röviden összefoglalva adott elő.

András után Teszársz Károly tartott egy órás beszédet a sztrájkolókhöz, amelyben aggodalmait fejezte ki a sztrájk sikere iránt és idő előttinek mondta azt. Utalt arra, hogy a sztrájk fegyvere az idők folyamán nagyon elkopott és óvatosan kell bánni vele. A vaggongyár munkásai szerinte elhamarkodták a sztrájkba lépést, amelyre a mostani rossz gazdasági helyzetben nem volt elég ok. A gyár igazgatósága többszörösen hangsúlyozta a munkások előtt, hogy jelenleg a gyárban nincsen munka és ezért volt kénytelen két héttel ezelőtt 16 munkást elbocsátani. A sztrájkolóknak Teszársz szerint csak a gyár igazgatóságának használtak akkor, amikor sztrájkba léptek, mert ez megszabadult a munkabérek fizetésétől. Sikeres sztrájkot csak a viszonyok alapos mérlegelésé-

vel és hosszabb előmunkálatok után lehet vezetni. A vaggongyári munkások körülbelül száz kivételével csak a sztrájkba lépés előtt pár nappal iratkoztak be a szakszervezetbe, tehát egyelőre nem is tekinthetők szervezett munkásoknak. Eppen ezért lelkükre kötötte Teszársz a sztrájkolóknak, hogy gondolják jól át helyzetüket és térjenek vissza a munkába, már csak azért is, mert az igazgatóság azt a kijelentést tette, hogy békés megegyezéssel esetleg teljesítheti a munkások egyes követeléseit.

Ezután András Gyula szólott a sztrájkolókhöz. Figyelmükbe ajánlotta Teszársz ajánlatát és felszólította őket, hogy szavazás útján döntsek el a kérdést.

A szavazást kézfelemeléssel ejtették meg és kitűnt, hogy a munkások a sztrájk folytatása mellett foglalták állást és kimondták, hogy csakis a tízenkét pontba foglalt memorandum alapján hajlandók újabb tárgyalásokba bocsátkozni a vaggongyár igazgatóságával.

A sztrájkolóknak erről holnap fogják értesíteni Müller Gyula vezérigazgatót.

(A főkapitány a sztrájkrol.)

Tudósítónk felkereste Sáriot Domokos főkapitányt, akit arról kérdezett meg, hogy nem szándékozik-e feloszlítani a sztrájk tanyát.

— Erre egyelőre nincsen ok, mondta a főkapitány. Amennyiben azonban újabb izgatásoknak jutok tudomására, úgy kénytelen lesz radikálisan eljárni, ami azt is jelentheti, hogy fel fogom oszlítani a sztrájk tanyát.

(Sztrájk az államvasutaknál.)

Késő éjjeli órákban értesülünk, hogy a Magyar államvasutak aradi műhelyeiben dolgozó munkások között szintén sztrájk van készülöben. A hír valódiságáról az éj folyamán már nem volt alkalmunk meggyőződni.

Magyarország felosztása

(Arad: Románia.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28.

Az Ur állatkertjének nagysága azonnal nyilvánvaló lesz mindenki előtt, aki tudomást vesz az alábbi híradásról. Popovics C. Aurél ur ugyanis fel akarja darabolni Magyarországot, Aradot be akarja olvasztani Romániába és e meghibbant agy szüleményeként jelentkező tervéről könyvet adott ki Lipcsében. Az örületnek a gazsággal vegyes terméke ez a röpirat, amelyet olyan ember írt, akit élete javarészén magyar kenyér tartott el. Miután azonban Popovics ur valószínűleg nem fogja jól kiképzett hadseregeit ellenünk mozgósítani: a veszedelem nem túlságosan nagy. Csak az a csudálatos, hogy mikor a külföld annyi kitűnő elmeegyetemmel dicsekszik, Popovics ur még mindig nem vonult be egyikbe se.

A röpirat szerint Magyarország a következő részekre darabolatnék fel: Moson-, Sopron-, Pozsonyvármegyék, mint német tartomány, Ausztriához csatolatnának. Egész Felsőmagyarországból Tórország alakítatnék, melynek déli határa Ersekujvár, Kassa és Nagykároly lennének. Galiciához csatolatnának északkeleti Magyarország Nagykárolytal egyetemben. Torontálból és Bácskából szerb vojvodina lenne, míg Erdélyből külön Románországot csinálnának, mely Nagyváradig, Aradig és Temesvárig terjedne. E városok is Románországhoz tartoznának.

A székelység elkülönített székely tartományt képezne. A területileg össze nem függő németajkúknak által lakott részek mindenneműen

kiszakíttatnának külön tartományi jogokkal. Így a bánátiak, a bánátiak, a szászok, szepesiek, ó-budaiak stb.

A röpirat „Die Vereinigten Staaten von Gross Oesterreich“ hangzatos címet viseli. A szerző, Popovics C. Aurél, aki a magyarországi és erdélyi nemzetiségi párt közötti bizottságának volt tagja s a hírhedt memorandumokban vádlott volt és négy évi börtönbüntetést kapott. Politikai tanulmányának nevezi könyvét, mely Magyarország és Ausztria nemzetiségi kérdéseinek és közjogi válságainak megoldását célozza. A röpiratnak valódi célja az, hogy a nemzetiségeket a magyarok ellen uszítsa.

A jóléti bizottságokat feloszlatták.

(Bizottsági tagok véleménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28

Kristóffy József belügyminiszter tegnap rendeletileg feloszlatta a törvényhatóságoknak ugynevezett alkotmányvédő és jóléti bizottságait. A belügyminiszternek ez az intézkedése közölről érdeklő Aradvármegye közönségét is, melynek júliusi törvényhatósági közgyűléséből kiküldött harmincas bizottság már néhány napon belül alighanem feloszlik.

A rendelet.

Kristóffy rendeletében megemlékezik a törvényhatóságok ellenállásának megállapítása és az esetleg főfüggesztett tisztviselők kártalanítása végett kiküldött bizottságok működéséről és határozatairól, majd a következőleg rendelkezik:

A vármegye ugynevezett alkotmányvédő, illetőleg jóléti bizottságát ezek alapján feloszlatom s működését beszüntetem, egyúttal eltiltom a vármegye közönségét attól, hogy székházának helyiségeit a bizottságnak rendelkezésére bocsássa, a vármegye alkalmazottjait pedig eltiltom a bizottsággal való minden érintkezéstől. A felfüggesztett tisztviselők visszahelyezése és nyugdíjigénye tekintetében az 1886. XXI. és XXIII. törvények és nyugdíjszabályrendelet idevonatkozó határozományai irányadók, minél fogva a hivatkozott törvény és szabályrendeletek rendelkezéseit érintő s esetleg ezzel ellentétbe jövő előleges kijelentéseket s rendelkezéseket tenni sem a vármegyei közgyűlés, sem alkotmányvédő vagy jóléti bizottság jogosítva nincs, másrészt pedig, mert a törvényhatósági alkalmazottak a kormányrendeleteket fogadtatni és végrehajtani kötelesek s így semmiféle bizottság nincs arra jogosítva, hogy őket egyrészt megfélemlítse, másrészt pedig anyagi támogatás kilátásba helyezésével köteleességük megtagadására buzdítsa. Ezen indokok alapján a tisztviselőknek köteleességük megtagadásából eredő fegyelmi büntetéseik következményeinek enyhítésére vagy ezáltal előálló anyagi kárpótlásuk biztosítására s az erre vonatkozó módosítások megállapítására kiküldött bizottság alakítása törvényellenes és meg nem engedhető.

Ezen rendeletemet az 1886. évi XXI. törvény cikk 19 ik szakasza alapján az állam veszélyeztetett érdekeire való utalással azonnal és feltétlenül végrehajtandónak jelentem ki és az idézett törvény 68-ik szakaszának d) pontja alapján felhívom a vármegye alispánját, hogy azt azonnal és feltétlenül hajtsa végre és a végrehajtás megtörténtéről hoz-

szám 3 nap alatt tegyen jelentést. Megjegyzem, hogy a vármegye alispánjának a végrehajtás megtörténtéről szóló jelentését 3 nap alatt annyival is inkább elvárom, mert amennyiben a kívánt jelentés a kitűzött határidőre be nem érkeznék, ezt olybá fogom tekinteni, hogy a rendelet végrehajtása megtagadtatott, mely esetben a törvényes megtorló lépéseket mulasztalanul alkalmazásba fogom venni.

Budapest, 1906. február hó 27. én.

Kristóffy, s. k.

Az aradmegyei bizottság feloszlik.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma fölkereste Aradvármegye vezető tisztviselőit és a harmincas bizottság alelnökét és megkérdezte, hogy a belügyminiszternek e rendelete folytán milyen álláspontot foglalnak el és minő intézkedéseket fognak tenni?

Dálnoki Nagy Lajos dr., a vármegye alispánja, három nap óta ágyban fekvő beteg. Magasfoku láza van és ezért nem fogadhatta munkatársunkat, aki azután fölvilágosításért az alispán helyetteséhez, Schill József főjegyzőhöz fordult.

Schill munkatársunk kérdéseire a következő nyilatkozatot tette:

A vármegyei alkotmányvédő bizottságainak feloszlátásáról szóló belügyminiszteri rendeletet eddig még csak az újságokból ismerem, mert Aradvármegye közönségének még nem küldötték. Sem az alispán urral, sem harmincas bizottságunk vezető férfiival még nem tanácskoztam azon intézkedések tárgyában, melyeket a feloszlátás szükségessé tett, mert teendőinket csak akkor fogjuk megállapítani, ha a belügyminiszteri rendelet hivatalosan kézhez kapjuk. Annyit azonban mondhatok, hogy a belügyminiszternek mint felettes hatóságunknak rendeletét végre fogjuk hajtani. Természetesen nem azért, mintha a rendeletnek törvényességét vagy az indoklás alaposágát elismernék, hanem tisztán azért, mert nincs módunkban hatalommal szembe szállani.

Ha már az országgyűlésnek fegyveres erővel való szétoszlátására vetemedtek: mennyivel inkább teszik meg azt a mi, összehasonlíthatatlanul gyöngébb bizottságainkkal is! *A szuronyos beavatkozást tehát nem fogjuk provokálni és a rendeletnek forma szerint eleget teszünk.* Keresni fogjuk azonban annak módját, hogy az abszolutisztikus intézkedések megtagadása esetére a főfüggesztett tisztviselőknek teljes kárpótlást nyújtsunk, az eddigi tekintélyes alapot megőrizzük és további gyűjtésekkel szaporítsuk.

— Nem fog az alispán ur fölterjesztéssel élni a belügyminiszter rendeletével szemben, — kérdezte erre munkatársunk a főjegyzőtől.

— Lehet, hogy az alispán ur élni fog törvényadta jogával és megteszi az előterjesztést, melyben kifejti, hogy a törvényes alapot nélkülöző rendeletet nem hajthatja végre. De a fölterjesztés bizonyára nem másitaná meg a belügyminiszter elhatározását és újabb leiratára, mely ugyszólván postafordultával érkeznék le, az alispán kénytelen volna a belügyminiszter meghagyását teljesíteni. A fölterjesztéssel tehát csak azt érnék el, hogy a feloszlátást pár nappal kitolhatjuk.

A megye harmincas bizottságának alelnöke, Friebeisz Miklós, munkatársunk előtt az alábbi kijelentést tette:

— Még nem volt alkalmam érintkezésbe lépni a vármegye vezető tisztviselőivel és harmincas bizottságunk tagjaival abban az irányban, hogy minő lépéseket tegyünk a belügyminiszternek fölcszlátó rendelete folytán. Azonban holnap már tanácskozni fogunk a teendőkről és ha — amint olvasom — tényleg csak három napi időt enged a belügyminiszter a rendeletre való nyilatkozat megtételére, úgy a legsürgősebben határozni is fogunk a kérdésben.

A rendelet természetesen súlyosan sérti a vármegye autonómiáját, mert szervezeti szabályzatunk értelmében a törvényhatósági közgyűlés olyan bizottságokat alakíthat, aminket szükségessé lát. Miután harmincas bizottságunk eddig semmiféle törvényes rendelkezést meg nem sértett: semmiesm indokolja fölcszlátását.

Aradvármegye intéző férfiai tehát alighanem már holnap döntenek abban a kérdésben, hogy mi történjék a harmincas bizottsággal és az általa eddig gyűjtött kártalanítási alappal.

Zsúr-témák.

Amerikai válópörök.

Ismeretes, hogy az amerikai Egyesült Államokban a válópörök száma aránytalanul nagy. Ennek az oka egyrészt abban keresendő, hogy az amerikai bíróságok nagyrésze igen enyhén ítélik a válópörökben, másrészt pedig a házassélek a legcsekélyebb, a leghaszontalanabb okból már válópört indítanak egymás ellen. Milyen hihetetlenül triviális és milyen nevetségessé válnak a bíróságok előtt a válópörök, érdekesen illusztrálja egy new-yorki bíró levele, melyet az „Tribuna“ szerkesztőjéhez intézett.

A törvénytudós leveleiben elbeszéli, hogy pár nap előtt egy csinos asszonyka lépett a hivatalos bajába és kérte, hogy válassza el a férjétől, akivel öt esztendőig békés egyetértésben élt. „Hát mi szörnyűt követett el a férje, hogy most el akar tőle válni?“ — kérde a bíró. „Ez a rettenetes ember leborotváltatta a szakálát! Most olyan fiatalos a megjelenése, hogy sonki előtt sincs tekintélye. Hát lehet ilyenekkel továbbra is együtt élni?“ A válókeresetet a bíró természetesen elutasította.

Egy 73 éves asszony tényleg elvált az urától, mert a 83 éves férj — bagózott. A bíró előtt aggastyán kijelentette, hogy ő már 50 esztendőig bagózik s így lehetetlen még csak kívánni is, hogy leszokjék e szenvedélyéről. A bíró felcszlátotta, hogy válasszon a bagózás és a válás között. A fehérhajú aggastyán inkább elvált a feleségétől, semhogy le keljen mondania a bagózásról.

Egy másik válópörben a panaszoszó előadta, hogy a férje bizonyos alkalmakkor bibliai idézetekkel traktálja, az pedig nem elég egy fiatal vérmes asszonynak s ennek alapján kéri a válás kimondását.

Egy asszony azért kérte a házassága felbontását, mert az ura sohasem jött esti tíz óra előtt haza és akkor sem hagyta őt a udni, hanem hiábavalóságokkal zaklatta.

Egy másik asszony viszont azért hagyta el az urát, mert annak a rokonai ritkán látogattak el hozzájuk s akkor sem maradtak ott ebédre, bár ő nagyon szerette volna a saját főztével megraktatni férje rokonait.

Számtalan esetben az asszonyok addig kínozták a férjüket, míg az kénytelen volt beugorítani a válókeresetet. Egy new-yorki festőművész elvált a feleségétől,

mert az minden kicálhozó alkalmat felhasználta arra, hogy összetűzőn vele s ilyenkor a festékes tabletát dörzsölte a fejéhez, a festményeit összemázolta, a vásznakat kihasztotta

Mennyit ér a férj a feleségének.

Egy angol hetilap csodálatosan sajátos történetet mesél egy teheráni misszionárius feleségéről. Az illető misszionáriust megölte egy fanatikus dervis és felesége 125.000 koronányi kártérítést követelt a követség útján a gyilkostól. A perzsa kormány vallásos okokból nem büntethette meg a dervist, de felajánlott önként 200 000 koronát az özvegynek. Es ekkor következik a történet csodálatos része. Az asszony csupán 125 000 koronát fogadott el a perzsa kormánytól, mert, úgymond, ez a maximális érték, melyet részére férje képviselt és az asszony semmiképpen sem volt rávehető, hogy többet fogadjon el. Vajjon nálunk Európában hogy ütött volna ki ez a kis üzlet? ...

Megvesztegetéssel vádolt aradi ügyvéd.

(Mikor a bírő rágalmas.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28

A fiskálisok iránti rossz véleményének furcsa kifejezést adott Mácsa érdemes bírása a január 27-ikén tartott képviselőtestületi ülésen. Ezen került ugyanis szóba, hogy a községnek egy és másokból pert kellene indítania Ingeuan Antal ellen s a képviselőtestületnek ebben a tárgyban kellett volna határozatot hoznia.

Madaraszán Gligor községi bírónak az volt a véleménye, hogy a pört meg kell indítani. Szikszay Lajos jegyző ellenben a per megindítása ellen beszélt s azzal érvelt, hogy jobb lesz kiegyezni, mert Ingeuan már egy *Hence* nevű emberrel szemben megnyerte hasonló tárgyu perét. A bírő erre felkelt és a következőket mondotta:

— Könnyű volt Ingeuannak megnyerni Hencz ellen a pört, mert a Hencz ügyvédje *eladta magát!* Marsieu Jusztin volt az az ügyvéd, aki meghagyta magát vesztegetni. Mink azonban nem neki adjuk a pört, mert ő *most is eladná magát.* Olyant kell megbízni, aki megnyeri.

Hogy a pörre nézve mit határozott a képviselőtestület, az mellékes. A fő az, hogy a bírő szónoklata fülébe jutott Marsieu Jusztinnak is, aki a galmazás miatt feljelentette Madaraszánt. Ma folyt le ebben az ügyben a tárgyalás az aradi királyi járásbíró előtt, ahol Váry Albert dr. aljárásbíró foglalkozott a pánasszal. A tárgyalásra Madaraszán Gligor általános meglepetésre ügyvédet is hozott, mert *Ispravnik* Szever dr. elvállalta ügyvéd-kartársaságát ellen a képviselőtestületet.

A kihallgatások során Marsieu Jusztin kijelentette, hogy a legszeleesebb körülmények között szabadságot enged a vádlottnak. Ki is haligáltak hat tanut, akik azonban csak azt vallották, hogy a bírő tényleg megtette a fentemlített nyilatkozatokat. Váry Albert dr. ennek folytán öt napi elzárásra átváltoztatható 100 korona pénzbüntetéssel sújtotta a vádlottat, ki nek ügyvédje az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Érdekes jelenet volt, mikor a tárgyalás befejeztével Marsieu Jusztin menőfélben odafordult *Ispravnik* Szever dr.-hoz és elébe állva metsző gunnyal szólt hozzá:

— *Köszönöm a kollegialitást, ügyvéd ur!*

Ezzel kézfogás nélkül hátat fordított neki s elhagyta a tárgyalótermet.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Szévillai borbély, opera. Yvonne de Treville és Környei Béla vendégjátéka. (Páros bérletszűnet, felemelt helyekkel.)

Péntek: Dorrit kisasszony, vigjáték. (Páratlan bérlet.)

Szombat: Faust, opera. Yvonne de Treville vendégjátéka. (Páratlan bérletszűnet, felemelt helyekkel.)

Végh István jubileuma.

Szigeti Józsefnek *Viola az alföldi haramia* című öt felvonásos népszínművét elevenítették fel ma este Végh Istvánnak, a színház díszlet fejtőjének huszonöt éves színészi jubileuma alkalmából. A jubiláns, aki már évek óta visszavonult a világot jelentő deszkákról — a kuliszokhoz, ebben a darabban aratta egykoron legnagyobb sikerét. Ma is derekasan megállotta a helyét az egy estére színészsze vedlett derék díszletfestő, kedvenc szerepében a Peti cigányban. A közönség első megjelenésétől az utolsóig lelkesen tapsolta Végh Istvánt. Az első felvonás után palmaágat és babérkoszorút is kapott.

Az est másik vendége Kádas Imre köz-kórházi ellenőr volt, ki András betyár szerepét játszotta. Kádas valamikor szintén színész volt és ma a jubiláns iránti tiszteletből lépett fel, akivel hosszabb ideig együtt működött. A közönség neki is sokat és szívesen tapsolt, nagyszámban megjelent hivatalnok kollégái pedig jóakarattal mondogatták, hogy Kádas jobb színész mint ellenőr, — de ellenőrnek szintén nagyon jó. A „hivatásos“ színészek közül Viola betyár szerepében Hunyady József nyújtott kiváló alakítást. Zamatoss beszédével és kitűnő játékaival kiérdemelte a közönség sűrű tapsait. *Keszilerné, Bíró Irén, Beregi és Várnay* valamennyien jók voltak. *Faludy* Károly kellemes kis hangja szintén nagyon tetszett a közönségnek. (h. k.)

A rögtönzés.

Prielle Kornélia sok évvel ezelőtt Kolozavárt vendégszerepelt. „Ahol unatkoznak“ című vigjátékban Revil hercegnőt játszotta. Egyik jelenésében a hercegnő életrajzát mondja el s ezekkel a szavakkal kezdi:

— Az első szeretőm egy huszártiszt volt.

Ebben a pillanatban a földszinti első sorában egy díszbe öltözött öreg huszártiszt kelet fel s rompa hangon így szólt:

— Das war ich! (Magyarul: az én voltam.)

Az egész színház, közönség egy, mint színészek, egy percig megdöbbenve és némán meredtek az öreg katonára, csak Prielle Kornélia nem vesztette el lélekjelenlétét. Nyomban a zavaró közbeszólás után így folytatta:

— De oly buta volt, mint a kardja!

Természetesen óriási derűtség támadt erre a váratlan rögtönzésre, amely a szövegekönvben nem volt benn, de azóta bevették s ma már mindenütt így is játszzak.

A pétervári Apolló-színházban a minap egy a földszinten ülő ur szellemesnek találta, hogy az előadást folytonosan közbeszólásokkal zavarja és ezzel a színészt is kihozta sodrából. De akadt a színészek között egy, akiben mesterére lett a zavargó vendég. Amikor az ugyanis a színpadra lépett és kuplét akart énekelni, a már említett ur közbekiáltása megzavarta. „No, most valami újat!“ kiáltott a színpadra. A színész egy ismeretlen dalt énekelte és a mikor a közönség tapsal jutalmazta és megújra, az idegen közbeszólt: „Igen újra, de valami szellemesebbet!“ A színész egész nyugodtan megkezdte: A számár és a korbács. Es szépen elmondja, hogy a számár egyszer emberbőrbe bujt és az emberek közé ment. De számármódon viselkedett és mindennap kidobták. A színházba is elme-

részkedett, de ott pörül járt, mert egyszerűen kirugták. De visszatokodott és ha a közönségnek valami tetszett, hangosan közbeszólt. Erre a közönség türelme véget ért és egy korbácsal jól végig verték. Ha a számár buta is, azért a korbács neki is fáj. A közönség a színészt megértette és a közbeszóló jónak látta csendesesen odébb állani.

* Yvonne de Treville — Rosina. A párisi *Opera Comique* primadonnája ma próbált először az aradi színpadon. A holnapi estén Rosina szerepében valószínűleg egy csapásra hódítja majd meg *Treville* asszony az aradi műértő közönséget, mert ezt az énekművészetet, bűbajos hangot és játékot csak egyszer kell élvezni, hogy tökéletesen magával ragadja a hallgatót. A mai próbán, különösen a harmadik felvonás betéje után a színészek percekig tapsolták s a kezelt csókolták elragadtatásukban ennek a nagy énekesnőnek. *Figaro* szerepében Környei Béla, a Király Színház művésze és *A maviva* szerepében Déry Jenő méltó partnerei lesznek *Treville* kisasszonynak.

* Dorrit kisasszony. *Schönhan* Ferenc kitűnő vigjátéka, mely eddigelé már három zsuffolt házat csinált pénteken *nygyedszer* is színre kerül. A kitűnő ensemble szerepelt ezuttal is Bíró Irén, *Novák Irén, Várnay, Dolly, Szathmáry, Beregi, Mariházy, Rákosi Gizi, Zsigmondy, Hunyady* és *Kulcsár* játszik.

* A Magyar Vértanúk Könyve az 1848—49-i szabadságharc alatt és utána 1850, 51, 52 és 1853-ban történt borzasztó kivégzéseket mind leírta és legnagyobb részét szemtanúk egykorú rajzai és festményei nyomán készült képekkel illusztrálta. A kivégzéseket, nők és iskolagyermeknek megkorbácsoltatását stb. 68 egész oldal nagyságu képpel és 12 színes műlappal illusztrálta, ezenkívül 164 arcképet ad az elítéltekről. Ennél kegyetesebb, meghatóbb és rettentesebb munka magyar nyelven nem jelent meg. A könyv szerzője dr. *Kacziány Géza* tanár, aki tíz évi tanulmány és kutatás után írta meg e könyvet. Nem túlozott. Nem volt rá szüksége. A legnagyobb hűadság és objektíválással írta le az összes vértanúk történetét. A könyv ára diszkótésben 6 kor. 80 fill.

Egy templom veszedelme.

(Életveszélyes istentisztelet Borosjenőn.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 28.

Borosjenőn ma holnap templom nélkül maradnak a római katolikus egyház hívei. A mostani templom ugyanis olyan állapotban van, hogy a hatóság minden valószínűség szerint már legközelebb *be fogja tiltani az ott tartott istentiszteleteket*, mivel félt, hogy különben az engedékenységnak véres szerencsétlenség lesz a vége.

Borosjenői tudósítónk jelenti: Az itteni római katolikus templom körül szinte tarthatatlan állapotok uralkodnak. A templom harangjainak állványa már annyira megrokkant, hogy a tegnap délelőtti mise előtt, mikor *Juhász János* harangozó meghuzta a harangokat, az egyik *hirtelen lezuhant*. Ha *Juhász* kétségbeesve félre nem ugrik, agyonüti a súlyos harang.

A hatóság ezen eszt folytán a *további harangozást betiltotta*. Közeli áll azonban az az idő is, hogy a templomban tartandó istentiszteleteket betiltsák. A templom alatt ugyanis kriptá van, melynek alapzata az idők folyamán annyira lesüllyedt, hogy a bolthajtások *meghasadtak*. Emiatt a földtárnál már régóta nem lehet istentiszteletet tartani, mert félt, hogy a bolthajtás beszakad, ha nagyobb tömeg látogatná a templomokat nagy ünnepek alkalmából.

A katolikus-egyház borosjenői hívei közt nagy az elégtelenség a dolgok ilyen állása

miatt, annál is inkább, mert a helyzet nap nap után rosszabbodik, s a templom látogatása máris életveszedelemmel jár. Ha a hatóság amint bírlik, betiltja az ott tartandó istentiszteletet, a hívők *templom nélkül maradnak*.

A templomot 1865 ben építette *Atzél Péter* édesapja, *Atzél János*. A plébánia mostani kegyura *Solymossy Lajos* báró, aki jelenleg Aradon időzik s minden valószínűség szerint tudomása sincs a patronátusa alatt álló egyházközség bajáról. A borosjenői lelkész, *Sorbán Kornél* dr. megtesz minden intézkedést, hogy a templom bezárásának elejét vegye.

A megfenyegetett Makó.

Az autonómia felfüggesztése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28

Csanádmegyéből néhány napja nem igen érkezett valami különösebb érdekeségű hír azoknak a kavardásoknak a folytatásáról, melyek *Cseresnyés János* kinevezése óta elég sűrűn szerepeltek a lapok hasábjain. Most ismét két alispáni rendelet foglalkoztatja Makó város közönségét, amelyek közül az egyik annál nagyobb konsternációt idézett elő, mivel az alispán abban a város autonómiájának felfüggesztését helyeni kilátásba. A két rendeletről makói tudósítók a következő távirati tudósításban számol be:

Farkas László alispánhelyettes ma délután két rendeletet intézett Makó város közönségéhez. Az előben tudatja, hogy *Daróczy Mátyást* az ellene indított fegyelmi ügyben a közigazgatási bizottság felmentette, ennek visszatartott fizetését tehát azonnal utalja ki a város. Tudatja még az alispán, hogy miután *Szalay György* rendőrhadnagy, kinek eskütételét a város közgyűlése semmisnek nyilvánította, *Bakos Ferenc* helyettes polgármester kezeibe a hivatalos esküt teljes joggal tehetette le: a városi képviselőtestület intézkedését megsemmisíti és utasítja a tanácsot, hogy *Szalay György* fizetését azonnal utalja ki.

E rendelet tárgyában a tanács ma délután rendkívüli ülést tartott s elhatározta, hogy eleget tesz az abban foglalt utasításoknak.

A második rendeletben arra utal az alispán, hogy Makó városa, egyéb törvénytelen határozatai mellett még azt a határozatot is hozta, hogy *Farkas József* polgármester elmozdítását figyelembe nem veszi, őt továbbra is a város polgármesterének tekinti és fizetését továbbra is kiutalja. Ezt a határozatot az alispán megsemmisíti, hatályon kívül helyezi, és annak foganatosításától *Bakos Ferenc* kinevezett új polgármestert eltiltja. Utasítja egyúttal a várost, hogy a *Farkas József* fizetését azonnal szüntesse be s miután a volt polgármester elmozdítása óta már felvett egy havi fizetést, az alispán utasítja a városi ügyészt, hogy ezt az összeget, mint jogtalanul felvett, perelje vissza. Mindezen intézkedések foganatosításáról 8 nap alatt jelentést vár az alispán, aki kijelenti, hogy amennyiben a makói képviselőtestület hasonló törvényellenes határozatok hozatalával ezt provokálná, ő megteszi az intézkedéseket a képviselőtestület feloszlátása s az autonómia másirányú felfüggesztése iránt.

Cseresnyés János főispán *Barna Sándor* árvaszéki ülnök helyébe, akit tudva-

levőleg megyei aljegyzőnek nevezett ki, — *Kiss Mátyás* dr. orosházi ügyvédet bizta meg az árvaszéki ülnöki teendők végleges ellátásával. *Kiss* néhány évvel ezelőtt *Battonyán Polgár József* közjegyző helyettese volt.

Hoffer Lipót, az ujonnan kinevezett megyei főorvos holnapután, március 2-ikán teszi le hivatali esküjét.

MULATSÁGOK

(=) A vaskereskedelmi nyugdíjgyesület bálja.

A mulatságok utó-évadjának első mulatsága szombaton lesz: a Magyar kereskedelmi alkalmazottak és tisztviselők nyugdíjgyesülete aradi fiokjának táncmulatsága, amelyet a Központiszálló ujonnan átalakított termelben tartanak. A táncestély vigalmi bizottsága *Berta Béla* al-elnök vezetésével az utolsó előkészületeket teszi meg, hogy a mulatság sikere, fesztelen hangulata semmiben se szenvedjen hiányt. Az érdeklődés a mulatság iránt igen élénken nyilatkozik meg, s biztos kilátást nyújt arra, hogy az 1. vasas-nál nem marad az előző évek mögött.

Aktuális alakok.

Yvonne de Tréville.

Az aradi Nemzeti Színház hosszú idő után ismét idegen országbeli művésznőt fog vendégül látni. *Yvonne de Tréville*, a fiatal francia opera énekesnő, magyarországi turnójában utba ejtette Aradot és két operae ódason kívül a színházban rendezendő önálló hangversenyen is bemutatja művészetét. Pur et simple, minden ékes jelző nélkül csak annyit mondunk, hogy „művészetét”, nem akarván az aradi közönséget kedvező megítélésre hangolni, mielőtt még *Tréville*-t látta és hallotta volna.

Pedig több előjeltől arra lehet következtetni, hogy az aradi közönségnek a borsosan fölemelt helyárakért busás kárpótlása lesz abban a műelőzeletben, melyet *Tréville* mint *Rosina* „A sevillai borbélyban” és mint *Margit* az örökség „Faustban” nyújtani fog. A csemegékhez szokott fővárosi sajtó a leghízelgőbb módon emlékezett meg a vendég művésznő felléptéről. A pályatársak az elragadtatás hangján szólnak a próbákon hallottakról. És végül *Szendrey Mihály*, az in materialibus, époly élelmes, mint a művészeti vezetésben ügyes és ruinas igazgató nem bocsátkozott volna a vendégszereplés költséges vállalkozásába, ha eleve nem győződött volna meg arról, hogy az ének művészetnek ez a most fölragyogó starja meghozza a ráfordított költségeket.

Az érdekes vendégművésznő ma dé után fogadta az Aradi Közlöny egyik munkatársát, a kinek elmondta rövid, de máris ünneplésnek mondható pályafutását 1900 ban *New Yorkban* lépett első ízben színpadra, de csakhamar átjött szülővel *Párisba*, hogy művészetét tökéletesítse. Csakhamar az Opera Comique tagja lett és szebbnél szebb szerepekhez jutott.

Szabadságidejét mindig arra használta föl, hogy Spanyolországban, Németországban és Oroszországban vendégszerepeljen. Itt érte a megiszteltetés, hogy a pétervári császári operában az orosz cár és a nagycercegek jelenlétében, egy di zelodás alkalmával fölléphetett.

Most egész színtársulattal hat hétig Romániában játszott és *Erzsébet* királynénak, valamint a trónörökösének annyira megyerte tetszését, hogy képeikkel és értékes emléktárgyaikkal valóssággal elhalmozták *Tréville* kisasszony sugárzó arcaal mutatta e képet munkatársunknak. Az egyik képen *Erzsébet* királynénak angol nyelven irt alábbi emléksorai vannak:

Emlékl azon felejthetetlen óráért, melyet az ön éneke nekem szerzett.

A művésznő kijelentette, hogy legfőbb vágya egy tulipános szür megszerzése lenne, de eddig nem akadt olyanra, amely izlésének teljesen megfelelt volna. Pedig színházi köpenyül akarja használni és mindenütt büszkén mutatna rá, hogy kedves emlék abból az országból, ahol szeretetteljesen és baráti érzelmekkel fogadták.

Rémhírek a sorozásról. A kormány a manifesztum ellen.

(Nyílt levelelek a választókhöz.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 28.

A helyzet lényegében változatlan. A mai nap nem hozott semmi különösebb új intézkedést, mivel a megyei jóléti bizottságok feloszlátásáról szóló rendelet voltaképpen nem bír jelentősebb politikai súlyjal. Riasztó híresztelések szállonganak azonban az erőszakos sorozásról, ámbár valószínű, hogy ez csak a legutóbbi napokban kiadott s a polgári alapjogokat megszorító rendeletek hatásának következményei. Eddigéig azonban már annyi bihetlent láttunk, hogy nem merjük ezeket a híreket sem kétségbe vonni, mert könnyen megeshetik, hogy a jövő nem nekünk ad igazat.

Budapesti tudósítók a mai nap eseményeiről az alábbi távirati tudósításban számol be:

Márciusban soroznak.

Egyik budapesti estilap írja:

Bécsi tudósítók telefonálja, hogy most már teljes bizonyossággal állítható, hogy Magyarországon el fogják rendelni a sorozást — noha az ujonctörvény nincs is megszavazva.

Az asszentálást március közepére tervezik. Hogy miképpen, milyen módon fogják azt végrehajtani: erről még semmi hír nem szivárgott ki, de az kétségtelenül bizonyos, hogy a jövő hónapban ujoncoznak a magyar ezredek számára.

A miniszterelnök bécsi tartózkodása összefüggésben van ezzel a kérdéssel. Most állapították meg a részleteket; mihelyt hazamegy *Fejérváry*, nyomban hozzáfognak a kivitelhez.

Apponyi és Kossuth nyílt levelei.

Apponyi Albert gróf tegnap este Budapestre érkezett s ma az egész délelőtt *Kossuth* Ferencnél volt. A hosszú látogatás a két ellenzéki vezérpolitikusként legközelebb megjelenő nyílt levelével függ össze. Mivelnogy beszámolóik megtartásában akadályozva lettek, *Kossuth* Ferenc a ceglédiekhez, *Apponyi* Albert gróf a jászberényiekhez fordul nyílt levélben és kifejtik eddigi magatartásuk indokait és a kövendő eljárásra is elmondanak egyetmást. Ez a két levél sokkal többet fog tartalmazni a ma megjelent manifesztumnál, mert ebben nemcsak történetet mondanak el, hanem feltárják azt a haditervet is, amelyet a szövetségelt ellenzék követni szándékozik.

A kormány a manifesztumról.

A szövetségelt ellenzék együttes manifesztumára és *Andrássy* Gyula gróf nyílt levelére a félhivatalos *M. T. I.* a következő megjegyzéseket teszi közzé:

Ez a két nyilatkozat nem egyéb mint újabb láncszeme azon kísérletek hosszú sorozatának, melyek a magyar nemzetnek

és a külföldi közvélemény tudatos megtevesztésére irányulnak. Közjogi képtelenségek ténybeli valótlanosságok és megfoghatatlan szófizmik halmozatnak egymásra mindkét nyilatkozatban. Közös kiinduló pontjuk az a közjogi abszurdum, hogy a katonai felségjogoknak a mindenkor képviselőházi többség akarata szerint gyakorlandó. Hiszen miben különböznek akkor a katonai felségjogok azoktól a felségjogoktól, amik nem katonaiak? Tárt ajtókat feszeget Andrassy és a koalíció, midőn minden magyar felségjog alkotmányos jellegét hangsúlyozza. Valóban szánalmas látvány, hogy most ugyanaz az Andrassy követeli a kiegyezési törvény alapján a magyar szolgálati és vezényleti nyelvet, aki még alig három év előtt nyílt képviselőházi ülésen nemcsak hangoztatta, hanem jelenlegi szövetséges társainak feléje zudított szidalmi között, meggyőzően bebizonyította azt is, hogy a hadsereg nyelvkérdésének a parlament jogkörébe való bevonása lepiezetlenül törvénysértésnél egyébnek nem minősíthető.

Az ellenzék manifesztuma azt a vádat emeli, hogy a magyar nemzetnek nem engedtetik meg nyelvének a közintézményekben való érvényesülése. Alaptalan ráfogás és ténybeli valótlanosság ez. Sohasem mult a katonai felségjogokon, hogy a magyarországi ujoncknak fele egy árva szót sem tud magyarul. Hiszen a honvédségnél, melynek szolgálati és vezényleti nyelve a magyar, a nemzetiségi vidéken kiegészített honvédekreknél ma sem lehet magyarul beszélni az ujonccal. Ez azért van így, mert azok, akik ma a kormányval szemben állanak, vagy nem használták föl a rájuk bízott kormányhatalmat a magyar nyelv kötelező és kellő elsajátítására, vagy amennyiben ellenzékiek, soha ily irányú követeléseket a mindenkor kormányokkal szemben kellő nyomtatékkal nem támasztottak.

Épen ilyen szemenszedett népámitás az is, ha az ellenzéki manifesztum arról beszél, hogy a bécsi befolyás a katonai kérdésekben azért nem engedett, mert ily módon akarták a parlamentet szétveretni, mely máskülönben bizonyosan megszavazta volna az önálló vámterületet. Ha őszintén és becsületesen akarták volna az önálló vámterületet, akkor megcsinálhatták volna, de nekik ez a fontos kérdés is csak izgató anyaguk volt.

Csodálatos, hogy Andrassy és a koalíció ezek után még mindig a nemzet nevében beszélnek. Még csodálatosabb, hogy az ország példás nyugalomával maguknak akarnak himet varrni. Hiszen amit az ország föllázítására, a néptömegek föluszítására, a forradalmi hangulat szítására az urak megtehettek, azt egy álló esztendőn keresztül fáradhatatlanul megcselekedték. Bűnös törekvésük meghiusult a magyar nép józanságán. Az ország nyugodt és ez a nyugalom politikai és erkölcsi halálos ítéletet jelent a koalícióra.

Andrassy egyszeri lélekzetvétellel az országgyűlésnek törvényes időben való összehívását sürgeti és ugyan akkor a megyei tisztviselőknek köteletségévé teszi az ellenállást az államkormányval szemben. Ennek az álláspontnak egész tartalma képtelen ellenmondás. Avagy nem tudja Andrassy, hogy a mai választási eljárás a törvényhatóságok kezében van? Ha tudja és a tisztviselőket mégis ellensze-

gülésre biztatja, akkor ő akarja lehetlenné tenni a választásokat és akkor a koalíciót terheli az esetleg bekövetkezendőkért az egész felelősség.

Lemondó tisztikar.

Nyiregyházáról táviratozzák: Szabolcs-megye egész tisztikara: úgy a központi, mint a járási, beadta a lemondását. Lemondási kérvényüket a törvényhatósági bizottság március 8-iki közgyűlésén fogja tárgyalni. Feilitzsch Berchtold báró főispán már öt hónap előtt benyújtotta lemondását, de fölmentése mindeddig nem történt meg.

A szegedi főispán az abszolutizmusról.

Szegedről táviratozzák: Ma tartotta Szeged városa Nagy Mihály főispán elnöklete alatt első közgyűlését. A közgyűlésre nagy előkészületek történtek: a városházát rendőrkordonnal vették körül s minden elképzelhető helyet megtömtek rendőrséggel. A karzatokra csak jeggyel lehetett bejutni.

Nagy Mihályt megjelenésakor viharzó abcugolás fogadta a népes teremben. A becsületsértő szavak egész áradatát zudították feléje. A főispán a zaj dacára is megnyitotta a közgyűlést s megnyitójában a következőket mondotta:

— Az alkotmány veszélyben van. Minden becsületes magyar embernek kötelessége az alkotmány védelmére kelni!

— Ne tanitsen bennünket! Maga beszél becsületről?! — kiáltották feléje.

A közgyűlés óriási zaj közt tárgyalta le a napirendet.

Polónyi bűnpöre.

Polónyi Géza volt országgyűlési képviselő ellen a királyi ügyészség megindította a bűnvádi eljárást, mert mult szombaton a Sas-körben mondott beszédében felség-sértő nyilatkozatokat tett. Polónyit ma délután négy órára beidézték a rendőrségre, ahol Tóth János rendőrkapitány hallgatta ki. A volt képviselő mindenek előtt kijelentette, hogy a képviselőház fölosztását törvénytelennek tartván, magát képviselőnek tekinti és ezért beidéztetése miatt mentelmi jogának megsértéséről a képviselőház elnökének jelentést fog tenni. A dolog érdemére vonatkozólag elmondta, hogy a lapokban megjelent beszéd nem volt előre elkészítve, annak stenografálásával senkit sem bízott meg és tudomása szerint nem is stenografálta senki. Hogy a lapokba hogyan került a beszédje, azt nem tudja. Polónyi ezután utalt arra, hogy a lapok közleményei az ő beszédének csak rövid kivonatai. Az inkriminált kifejezéseket tényleg mondotta, de hangsúlyozta, hogy nem a király személye, hanem a gonosz tanácsadók ellen szólt, mert a gonosz tanácsadók birják rá az uralkodót az alkotmányellenes cselekedetekre.

A vallomásról jegyzőkönyvet vettek föl, de azt még nem teszik át az ügyészséghez, mert a rendőrség a vizsgálatot folytatja.

A debreceni királyi biztos.

Debrecenből táviratozzák: A Debrecen város és Hajdu vármegye területére kinevezett királyi biztos, Naszády Iván ítélőtáblai bíró, holnap foglalja el állását. A királyi biztos, ki személyének biztonságára minden intézkedést megtett, az lesz

az első teendője, hogy a városi tanácsot az önként befizetett adók beszolgáltatására fogja föl hívni.

Borsodmegye kilakoltatási pöre.

Brezovai Andor, Borsodmegye főispánja ellen Kovács Lajos főügyész kilakoltatási keresetet adott be a miskolci járásbíró-ságnál. A per tárgyalását Losonczy István járásbírónak kellett volna vezetnie, de minthogy ő, mint megyebizottsági tag, a kilakoltatás mellett szavazott, érdekelt fél és így az ügyet Tirnauer Márk aljárásbírónak osztották ki, aki a tárgyalás napját március 6-ára állapította meg. Tekintettel a nagy érdeklődésre a bíróság belépő jegyeket bocsájtott ki. Brezovai főispán ma felkereste Tirnauert és érdeklődött ügye iránt, mert nem tudja, hogy a megyeházán vagy külön lakásban rendezkedjék-e be. Tirnauer bíró Brezovaitól minden felvilágosítást megtagadott az ügyre nézve.

HÍREK.

— A király tiltakozása. Nancyból táviratozzák: Ferencz József császár és király a párisi osztrák magyar nagykövet utján tiltakozó jegyzéket nyújtott át a francia kormányval a nancy-i székesegyház állami leltározása ellen. E templom kriptájában vannak eitemetve a lotharingiai hercegek, akik tudvalevőleg ősei a Habsburg-háznak.

— Prielle Kornélia temetése. Ma délután Szabadszálláson impozáns részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Nemzeti Színház felejthetetlen művésznőjét Prielle Kornéliát. A vasutállomáson nagy közönség várta a Budapestről érkező halottas vonatot. A halottas kocsit Szalay Endre kántortanító vezetésével száz iskolás gyermek énekelt gyászdalokat. Majd megállott a gyászmenet és Szabó Gábor lelkész magasan szárnyaló beszédet mondott méltatván az elhunyt nagy érdemeit. A gyászoló közönség ezután gyalogosan kísérték ki a halottat a községtől mintegy másfélóra járásnyira fekvő temetőbe. A községben minden üzlet zárva volt és az épületeken gyászlobogók lengtek. A temetőben Szabó Balázs lelkész mondott imát és mélyérzésű gyászbeszédet. Majd Zollner Béla a budapesti Nemzeti Színház titkára bucsuztatta el a színház igazgatósága nevében. A Nemzeti Színház tagjai nevében Abonyi Gyula beszélt és ezután örök nyugalomra helyezték a magyar művészet nagy halottját.

— Az Acsev. új menetrendje. Az Arad-csanádi egyesült vasutak új menetrendje, amelyet már napokkal előbb részletesen ismertettünk, holnap, március hó 1-én lép életbe.

— A német császár ezüstlakodalma utójátéka. Berlinből jelentik: Az ezüstlakodalmi ünnepek elmúltak a várt amnesztia megadása nélkül, ami kínos érzéseket keltett a németországi közvéleményben. A „Tageblatt“ azt a kérdést teszi fel, hogy hol marad az asszonyok mértékadó és döntő befolyása, melyet a császár Bülow herceghez intézett megszólításában olyan meghatottsággal hangoztatott.

— Viszik a gyermekeket. A belügyminiszter ma leiratot intézett Aradvármegye törvényhatóságához, amelyben a gyermekek kivándorlásáról intézkedik. A miniszter ugyanis megdöbbe-

nással értesült arról, hogy az ország keleti és déli részében eddig még ismeretlen egyének 10—14 éves gyermekeket toborznak Délamerikába szállítás céljából. A gyermekeket ugyanis gyermekzenekarokká szervezik és az amerikai nagyobb városokban „magyar gyermekzenekar” elnevezése alatt elsőrangú attrakcióknak léptetik fel. Természetes, hogy az ilyen zenekarok megválasztása a legnagyobb mértékben bizonytalan és a kis gyermekeket, akik legnagyobb részt szüleik tudta és beleegyezése nélkül, szökve szegődnek az ismeretlen „bácsikhoz,” a messze idegenben a legkészségesebb helyzetbe kerülhetnek. Így legutóbb is mintegy 60 gyermek hagyta el Európát valami Szilina Miklós nevű ember vezetése alatt. Minthogy nem lehetetlen, hogy a „magyar gyermekzenekarok” toborzói Aradvármegye területén is megkezdik működésüket, a miniszter felhívja a hatóságokat, hogy kíséreljék figyelemmel az ily irányú mozgalmakat.

— **Aradmegye ellenállási alapja.** Konopy Kálmán földbirtokos ma 5000 koronát ajánlott fel az aradvármegyei tisztviselőknek gyűjtött ellenállási alapra.

— **Az öngyilkos lelkész temetése.** Lungu Miklóst, a szerencsétlen végzet gyoroki görög keleti lelkészt ma délután 4 órakor temették el Gyorokon, az ottani és környékbéli intelligencia osztatlan részvétele mellett. A gyász-kíséretben igen sokan vettek részt. Érdekes, hogy Lungu nem most akart elsősorban öngyilkos lenni. Már hetekkel ezelőtt Szegeden járt Ogna Mariskával együtt, egyik ismerősét látogatván meg. Szegedi tartózkodása alatt egyik délután felakasztotta magát s ha Ogna Mariska észre nem veszi a dolgot s le nem vágja a köteleket, már akkor elérte volna a szerencsétlen embert szomorú végzete. A mai temetésen a gyászszertartást Bugyis Szilárd kuvini lelkész végezte. A gyász-kíséret soraiban ott volt Ogna Mariska is, ki az öngyilkosság óta pillanatra sem hagyta el Lungu holttestét s éjjel-nappal ott sirt mellette.

— **Ezüstmenyegző.** Szűk családi körben holnap, március elsején ünnepli meg házassága huszonötödik évfordulóját Eckhart Ede, az Aradi Első Takarékpénztár cégvezető titkára, nejevel szül. Gebhart Terézia urnóval. Házár az ünneplés elől szerényen visszavonulnak, a családtagokon kívül mégis igen sokan kérnek részt az ezüstmenyegzős pár örömmünnepeiből s az ismerősök és tisztelők nagy serege felkeresi őket jókívánságaival. Eckhart Ede egy szorgos és becsületos munkában töltött emberélettel megszerezte a társadalom igaz nagyrabecsülését és szeretetét, amely a rokonszenves meleg üdvözlésekben megnyilatkozik ez alkalommal is.

— **A város hídfelügyelője.** Most, hogy a Maroson átvezető fekete híd a város tulajdonába és kezelésébe jutott, szükségessé vált egy hídfelügyelői állás szervezése, hogy a fából épült régi híd állapota és fentartása állandóan kellő ellenőrzés alatt álljon. *Institutoris* Kálmán polgármester erre a hídfelügyelői állásra, mint értesülünk, Barcza István ácsmestert, városi törvényhatósági bizottsági tagot nevezte ki, 1200 korona évi fizetéssel. A hídfelügyelői fizetését a vámjövetelemből fedezik.

— **Meggyilkolt vasuti üzletvezető.** Pétervárról sürgönyzik: A gacsinaai állomáson tegnap Ruchlovot, a varsói vasut üzemfőnökét több ember megtámadta és súlyosan megsebesítette. A tettesek menekülés közben egy rendőrt megöltek és egyet megsebesítettek. Ugy látszik, a sztrájk miatt elbocsátott munkások bosszúművéről van szó.

— **Uj pénztárat Hunyadmegyében.** A szomszédos hunyadmegyei Puj községben „Puj tákarékpénztár r. t.” cég alatt 50.000 korona alapítókéval új pénztárat alakított meg. Az igazgató tagjai lettek: Balázs József (Puj), Bál József (Macasd), Kohn Mór (Puj), Lukács Antal (Borbátvíz), Sebessy Farkas (Borbátvíz) és Szabó Sándor (Felsőszállás-patak). A felügyelő-bizottság tagjaival: Brázovay Zoltán (Felsőszállás-patak), Földes Miksa (Petrozsény), Gaine Arnold (Szeged), Szilágyi Károly (Puj) és Török Mór (Petrozsény) választották meg. Az új intézet március elsején kezd meg működését.

— **Az életunt urilasszony.** Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Bors Jánosné, a ki ezelőtt 10 nappal a Royal-szállóban mellbe lötte magát már teljesen jól érzi magát. Miután nagy idegesség vett rajta erőt, valószínűleg elviszik valamelyik gyógyintézetbe.

— **Kinos jelenet az aradi járásbírósnál.** Ily című tegnapi cikkünkre vonatkozólag azt nezzák tudomásunkra, hogy annak azon részlete, mintha Babó Iván járásbíró lecsukatással fenyegette volna Dadinszkyt, nem felel meg a valóságnak.

— **Öngyilkos újságíró.** Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Az Üllői-ut 59. számú háza előtt, a Páva-utca sarkán ma reggel egy 35—40 évesnek látszó munkásszony a közuti villamos vasut 6. számú kocsija elé vetette magát. A sebesen haladó kocsi keresztülgázolt a boldogtalanon s teljesen szétroncsolta a fejét. Sebelbe még a helyszínén belehalt. A rendőrség bevitte a holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol megállapították, hogy az öngyilkos áldott állapotban volt. Az asszony nevét nem tudja még a rendőrség, csak annyi derült ki a megindított nyomozás során, hogy újságíró volt. Valószínű, hogy a nyomor vitte kétségbeesett tetőre.

— **Uj elmozdítások Csanádban.** Makóról táviratozzák: Cseresnyés János főispán ma Thaisz Géza központi főszolgabíró és Tarjay János árvaszéki ülnököt elmozdította állásukból, mert a főispán rendelkezéseit nem teljesítették.

— **A megszurtt rendőr.** A hivatásának teljesítése közben életveszélyesen megsebesített aradi rendőr: Zsigovits Imre, szegény családjának segélyezésére a nemeslelkű emberbarátoktól összesen 160 koronát kapott az *Aradi Közlöny* kiadóhivatala útján. Az összeg átvételét a következő eismervény tanúsítja:

Alólirott köszönettel elősmerem, hogy az *Aradi Közlöny* tekintetes kiadóhivatalánál befojlt adományokat, 160 koronát, szóval Egy-százhatvan koronát hiány nélkül felvettem. Arad, 1906. február 28-án. Zsigovits Imre. Előtte: Masztig Emil, rendőrhadnagy.

A nehéz sebeiből immár felgyógyult rendőr ezuton is legfojrobbs köszönetét fejezi ki maga és családja nevében a nagylelkű adakozóknak.

— **A Központi szálloda új télikertje.** A Központi szálloda ujonnan átalakított télikertjét holnap nyitják meg a nagyközönség számára.

— **A mai nábobok.** A „Revue des Deux-Mondes”-ben egy francia író azt bizonyítja, hogy a mai nábobok hátszor gazdagabbak, vagy pedig hasonló nagyságu vagyon mellett tizenkétszer többen vannak, mint a letűnt századok dús-gazdag emberei. A középkorban egyetlen oly ember sem volt, kinek annyija lett volna, mint a most élő ötven leggazdagabb francia akármelyikének. IX. Lajosnak 1251-ben, a kegyes háború kezdetén a mi pénzünk szerint évenként 8 millió frankra volt szüksége, a feleségének pedig 40.000 frank volt a személyes kiadása. I. Ferenc 1516-ban udvarára s a saját személyére csak 1.200.000 frankot adott ki. A dús-gazdag Montélimar grófnak leánya 1262-ben 70.000 frank hozományt kapott, a nem kevésbé gazdag Gourdoné azonban csak 17.000 ot. A köznemesség és gazdag polgárság még kevesebbet adott ki. Ezeknél 25.000 frank volt a legnagyobb hozomány, melyet egy leány kapott. A legtöbb gazdag leány nem vitt magával többet 8—10 ezer franknál, az átlag pedig 2000 frankot tett ki. Montmirail kormányzója 1816-ban egy nemes kisasszonyt vett nőül, akinek csak 800 frank volt a hozománya. A

XV. században 500 frank már nagyon tekintélyes hozomány volt gazdag kereskedő családokban. A szülőknek még a lakodalmi mulatság költségeit is kellett fedezniük s ez néha alig volt kisebb a hozománynál. Egy lakománál 90 frankot adtak ki csak busra, holott az egész hozomány nem tett többet 600 franknál.

— **Adományok a hegyaljai Dmke-fióknak.** A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület aradhegyaljai fiókjának egyik díszelnökségét Avarfy Károly nyugalmazott kuriai bíró elfogadta s egyttal 200 koronával az alapító tagok sorába lépett. Ugyancsak az alapító tagok sorába lépett özv. *Andrényi* Károlyné 200 koronás adományával.

— **Szép fogakat csakis a Dentolin fogcreme használata biztosít.** Vojtek és Weisznál. 112

Nyers Bast-selyem 9 frt 90 krtól 43 frt 25 krig egy teljes uszályos ruhára. Bérmentve és teljesen elvámolva, házhoz szállítva. Dús mintaválaszték azonnal. **Henneberg selyemgyára, Zürich.** 3957

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A királyi biztos sajtópöre.** Mikor a múlt év novemberében gróf *Laseberg* bevonult Pest-megye székházába s a rendőrség onnan a tisztviselőket, bizottsági tagokat kidobálta, a Pesti Hirlap vezérlekkében is ezzel az esettel foglalkozott. A támadó cikk erősen korhotta a rendőrséget s azt mondta többek közt, hogy odajutottunk, hogy ebben az országban most a „gazemberek, csirkefogók és rudnayk” világa járja. A királyi ügyészség *Rudnay* Béla akkori államrendőrségi főkapitány ellen elkövetett nyilvános becsületsértés címén sajtópört indított a cikk miatt, melynek szerzője gyanánt a vizsgálat során *Porzsolt* Kálmán jelentkezett. Most a vizsgálat már befejeztetvén, a királyi ügyészség *Porzsolt* ellen benyújtotta a vádiratát, mivel a bevádolt hirlapíró valószínűleg nem fog kifogásokkal élni, a tárgyalás rövidesen sorra kerül.

§ **A báróné ékszeréi.** Budapestről táviratozzák: *Pongrácz* János báróné ékszerlelvajai fölött ma hozta meg ítéletét a budapesti büntető-törvényszéknek *Sárkány* Lajos elnöklété alatt tárgyaló tanácsa. A törvényszék a bűnügyben, melyről az *Aradi Közlöny* mai számában részletes tudósítást közölt, *Csik* Imrét, az elzülött vidéki színészt betöréses lopásért három évi fegyházra, *Meisel* Gézát bűnrészesesség címén nyolc havi börtönre, *Stark* Márkot és *Binger* Jakabot orgazdaság büntetettéért egy-egy évi börtönre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapesti, február 28

Amerika ¼ magasabb. Kínálat és vételkedv korlátozott. Elkelt 10.000 métermazsa buza változatlan áron. Az árak 100 kőnként számítva:

széles 10 órákor:

Buza 1906. áprillisa	16.76—16.78
Rozs 1906. áprillisa	13.72—13.74
Zab 1906. áprillisa	15.40—15.42
Tengeri 1906. májusra	13.82—13.84
Uj őszi buza 1906-ra	16.72—16.74

széles 5 órákor:

Buza 1906. áprillisa	16.76—16.78
Rozs 1906. áprillisa	13.72—13.74
Zab 1906. áprillisa	15.42—15.44
Tengeri 1906. májusra	13.80—13.82
Uj őszi buza 1906-ra	16.72—16.74

Irányzat változatlan.

Zárni 6 órákor:

Centrál hitelrészvény	670 40
Magyar hitelrészvény	787 75
Lezártolóbank részvény	523 —
Rima-Murányi vasmű részvény	539 50
Centrál-magyar államvasuti részvény	672 75
Közüti vasút	698 50
Városi villamos vasút részvény	528 —
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	10.50
Erzsébet szanatórium sorsjegy árban	12 —

A Központi szálloda új télikertjének megnyitása.

A modern kor egyik legdiszesebb és minden oldalról legkényelmesebben berendezett

télikertje

ma csütörtökön, f. évi március hó 1-ső napján, Nagy Károly jónévű cigány-zenekarának hangversenye mellett, fényes ünnepség keretében **megnyilik**

és az igen tisztelt közönség rendelkezésére átadatik.

A most elkészült és teljesen ujonnan berendezett télikertnek főbejárata a „Központi szálloda“ Andrássy-tér felőli részén van elhelyezve. Mellékbejáratai a Salacz-utcában.

Az építkezés alkalmával gondoskodva lett a télikert helyisége mellett, egy a Salacz-utczára nyíló

„sör csarnok“

jellel biró

mellék-étteremről is,

a hol egész jutányos áron lesznek ételek és italok kiszolgálva.

Ősforrásból eredő pilseni és kőányai sör kimérése.

Hegyaljai borok a legfinomabb kivitelben.

Ismerve a n. é. közönség finom izlését, egy oly magyar és francia szakácsot szerződtettem, a ki nemcsak az ország legelőkelőbb helyein, mint például: Budapesten a „Bristol“ szállodában, a „Hungáriában“, a „Nemzeti Cassinóban“ stb., hanem a külföld elsőrangú üzleteiben, sőt Rómában az olasz consulatusnál mint főszakács működött és mint ilyen a legkényesebb követelményeknek meg fog felelni.

Végül még értesítem az érdekelt közönséget, hogy a

tánc terem

is átalakított és pedig olyképen, hogy annak főbejárata kizárólag a Salacz-utcában történik egy díszes foyeren keresztül, ahol külön férfi és női ruhatárak vannak elhelyezve.

Szakadalmakra és bankettekre külön termek.

A mélyen tisztelt közönség meg fog győződni, hogy alkotásaimban sem fáradságot, sem alázatosságot nem kíméltem és midőn nyilvánosságra hozom, hogy a Fehér kereszt szálloda télikert üzemét mai naptól fogva végérvényesen megszüntettem és így egész tevékenységemet kizárólag új üzletemnek szentelhetem, nagyszabásu terveim keresztülviteléhez szíves pártfogásukat kérve, maradtam

kötőnő tisztelettel

Nagy Lajos,

szállodás.

CSARNOK.

A második bál.

Ira: Nyáry Albert báró. [4]

(Vége.)

Iza grófnő körül is gyűlt a virág. Már korár is megtelt s ez hallatlan succés egy most bemutatottnál S annyi csokor között — különös véletlen! — egyetlen egy volt, amelybe csupa égő rózsza volt kötve. Legalább könnyű lesz otthon ráismerni a László gróf virágjaira. A selyempárnáról egész marék kis kék-sárga kokárdát nyújtott neki Hollókőy gróf s az csak természetes, hogy az első azokból László gróftól illette. A többi már nehéz volt szétszotogtatni. Hogyan emlékeznek arra, kik tették le, mélyet bókolva, csokraikat az ő kezébe. Annak adott hát ő is kokárdáiból, akinek különben is sok díszítette már frakkját. Így aztán a táncosok között is kilátszottak a népszerűség óriásai. Ezek aztán az este sokkal többre tartották magukat a többinél.

Aztán egy egy szál virágot osztott ki Hollókőy Sándor. Annyi félt, ahány táncoló pár volt. Így a véletlen — vagy talán a rendező jóakarata? — hozta össze a párokat. Akik ugyanazon fajta virágot kapták s már megtalálták egymást, ott keringettek a terem közepén levő forgatagban. Iza grófnő egy szál gardeniát kapott. Ki fogja vajjon a párját hozni hozzá? Ugyan lehet-e a véletlent irányítani? Néha talán... gróf Hollókőy Sándor a rendező, maga hozta a gardenia szálát.

— És kivel táncolja maga a kotillont Sándor gróf? — kérde Iza grófnő közömbösen.

— Oh legalább egy óra óta foglalkoztam reá. Saághy Bébi bárónő volt kegyes akkor el nem utasítani kérésemet.

— Bébi? mondá a kis grófnő elpirulva. — Kérem, mondja meg neki, hogy nem volt időm beszélgetésünk után felkeresni, de a füzértánc végével megint agyon fogom gyötörni szeretetemmel.

— Ezt megteheti előbb is, a jeu de barre után, ha parancsolja, összehozom magukat.

— Nagyon háas leszek. És ki fogja táncolni a nehéz cotillon figurát?

— Ha parancsolja maga?

— Nem, nem, hisz én csak most tanulom a bosztent. A táncosom válláról az én ügyetlenségem folytán csakhamar letépné az ellenfél a szalagot. Nem, ez leikiismeretbeli dolgot, ezt nem vállalom magamra.

— Semhogy lelkiismerete ellen cselekedjék, legyen ohaja szerint. Sajnálom, hogy visszautasítja. Akkor Istvánffy Mihály és Bartay Tibor fognak megküzdenni egymással.

— De hisz rossz tréfa lesz. Dávid és Gó hát mérközése — nevetett Iza grófnő. — Tibor báró még ugrással sem fogja elérhetni a Mihály gróf vállát.

— Igen, de Mihály meg nem tud akkorát hajolni, hogy megtalálja a Tibor szalagját.

Csakugyan nagyon alacsonyra kellett volna hajolnia Mihály grófnak. Barlay ugyszólván csak védelmi álláspontra helyezkedett, úgyesen siklani ki táncosnőjevel, Buday Jenke grófnővel az Istvánffy közeléből. A szép, de nagyon is molette Karancsi Bella meg nem járt eléggé a táncosa kezére. A párviadal vége az lett, hogy mikor Mihály gróf egy merész ugrással rávetette magát ellenfelének válszallagjára, Barlay Tibor kicsuszott megint s nagyot kapott a gróf ismét a levegőbe, Vidám nevét és hallats. ott fel, de el is halt rögtön, a nagy szakállu Istvánffy gróf elvesztette az egyensúlyt s végig csuszott a padlón. Esése közben pedig szalagját is elkapta a fürgé Tibor báró.

Alig lett vége ennek a kotillionnak, a leleményes Sándor gróf mindig új és új figurával állott elő. Egész bál muzeum telt volna ki a szétszotott tárgyakból s harclérnek látszott a terem a széthullott értékes apróságoktól, mikor végre megjelentek a lakéjok, nagy hajlott pálcákkal, amelyek fehér orgonával voltak borítva. Diadalkaput, vagy virágboltozatot alkottak aztán ezekkel a kivirágzott ágakkal a táncosok a hölgyek fölé s amint meg-megrázták a galyakat, hullott az illatos, tündéres vi-

rágés, le azokra az élő virágokra, beborítva hullámos hajst, hullámos keblet egyaránt.

Vége volt a kotillionnak. A két házikisszony szétszototta még a nagy petyyes selyemernyőket, meg az ezüst szivartárcákat a táncban résztvevők között, aztán megindult újra az áradat a buffet felé. László gróf is leoldotta selyem keszkenőjét a két aranyoshátu székecskéről, amelyeken a szünetek alatti időt egymással beszélgetve eltöltötték. Csak arra szolgált ez a kendő, hogy megtalálják általa helyeiket, de Iza grófnő valahogyan úgy érezte, hogy ma estére úgy fűzte őket össze, mint egy egész életre a karika-gyűrű szokta. Milyen könnyen feloldotta pedig László gróf ezt a köteléket!

Iza grófnő pedig még úgy fáradtan, ki-merülve leült piciny asztalukhoz s egy aranyos sarku lilaszín bőrbe kötött könyvhöz beírta mindazt, amit azon az egy éjszakán át Zoithay László mondott neki. Mintha most is fülebe csengene minden szava. Aztán pirulva nézett körül, hogy nem látja-e mégis valaki s felnyitotta a kis szerencsét hozó medalliont s óvatossan a kép mellé csusztatott egy égő, egy vérvörös rózsaszirmot...

AZ EMULSIÓ SZÓ

zs radék vagy olj és víz keverékének vegyüekét jelenti. Ha azonban tej és tejjel szolgál keverékül, akkor ez a vegyüék a vajzsir emulsió. A SCOTT-féle emulsió eljárás szerint a csukamájolajjén emulsió alakjában kerül forgatomba, ezáltal épp oly könnyen bevehető és emészthető, mint a tej, melynek tápiáció és gyógyító hatását nagy mértékben növeli.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „a hátán nagy csukahalat vivó halász“ vedjegy.

Kapható minden gyógyszerárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fillér évélbélyeg beküldése ellenében mintáüveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL, 3911

„Városi gyógyszerár“

BUDAPEST, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

NAPIREND

Március 1. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Albin püspök. — Protestáns naptár: Albin. — Görög-keleti naptár (február 16.): Pamfil vértanú. — A nap két óra 44 perckor, nyusszik 5 óra 41 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhébb, elvélve csapadék.

Március 1. Az aradi korcsolyázó-egylet rendkívüli közgyűlése este 6 órakor (Millennium külön terem.) — Az aradi turista egyesület vigalmi-bizottságának ülése délután 5 órakor.

Március 2. A Boros Beni kör választmányi ülése délután 5 órakor.

Március 3. Az aradi vaskereskedők és alkalmazottak nyugdíjgyűlésének táncvigalma (Központi Szálló.) — Az aradi posta- és távirtda altisztek és szolgák táncvigalma (Tóth-vendéglő.) — Az aradi turista-egyesület piknikje. — A kisjónó-erdőhegyi izraelita jótékony nőegylet hangversenyyel egybekötött táncestélye (Kaszinó.)

Március 4. Az aradi polgári jótékony nőegylet theatestélye délután 5 órakor. — A világiosi urkaszinó közgyűlése. — A haladás asztaltársaság működvelői előadásal egybekötött táncmulatsága (Városliget.)

Március 4-6. Az aradi szent egylet alapítási ünnepele.

Március 8. Körorvosválasztás Csermón.

Március 9. Orvosválasztás Szemlakon.

Nemzeti Színház.

Bérlétszűnet.

Páros.

Csütörtökön, 1906. évi március hó 1-én:

YVONNE de TREVILLE és KÖRNYEY BÉLA
mint vendég:

A szevillai borbély.

Víg opera 3 felvonásban. Zenéjét írta: Rossini. Szövegét fordította: Szerdahelyi.

SZEMÉLYEK:

Almaviva	Déri Jenő.	Basilio	Ladislai J.
Bartolo, orvos	Hunyadi J.	Figaro	Környei B.
Rossina	Treville.	Bertha	Fenyvessy M.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

SOK PÉNZT

takaríthat meg, ha

Pesti Hazai Takarékpénztár

sorsjegyet

készpénz vagy részletfizetésre

= nálunk =
vásárol.

Érdeklődőknek tehát minden esetre ajánlatos e tárgyban hozzánk fordulni és mi készséggel teszünk díjtalanul ajánlatot.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Andrásy-ut 9. sz. 3906

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy a legjobb hírnévnek örvendő

vendéglő és sörházat

„Uj Zenélő Órához“

Temesvárott, a városház utcában és azt személyesen vezetem tovább.

Iparkodni fogok kitűnő konyha és pince által, valamint pontos kizsgálás által, a n. é. közönség szíves jóindulatát megnyerni és vendéglőm jó hírnevét megerősíteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

571 az „Uj Zenélő Órához“
Temesváron.

360—1906. ü. k. sz.

Hirdetés.

Az aradi ügyvédi kamara
rendes évi

közgyűlését

f. évi márczius hó 25-én d. e.
10 órakor tartja hivatalos helyiségében, melyre a kamara tagjait ezennel meghívom.

A közgyűlés tárgysorozata következő:

1. A választmány jelentése lefolyt évi működéséről.

2. A tisztviselők és kezelő személyzet fizetésének megállapítása.

3. A f. évi költségelőirányzat megállapítása és mikénti fedezésének meghatározása.

4. Az elmúlt évi számadások felülvizsgálása.

5. A választmány által az 1874. 34. t. cz. 27. §. 9. pontja szerint megállapított évi jelentés.

6. L. Hosszu Ferencz és társai kamarai tagok indítványa a választmánynak az ügyvédi czimtáblák ügyében hozott határozata folytán.

Aradon, 1906. évi február hó 26.

Szalay Károly,

ügyvédi kamarai elnök,

Piski telepen

egy jóforgalmu

temetkezési intézet

és saját ház

szabad kézből azonnal eladó.

Bardóczi Ödön, vendéglős

Hafasz utca 41. sz. 299

Czukorrépa

takarmányozásra, nagyobb mennyiségben míg a készlet tart, akár waggononkint Kurtics állomáson, akár kisebb mennyiségben a helyszínén Iratoson hidmérlegelve,

eladó.

Bővebbet 154

Hámory gazdaság

Arad,

Telephon 229.

Minden

Órajavitás

80 krajczár

Óra és ékszer

nagy raktár 137

Schwimmer Albert

vezetése alatt Aradon,

Szabadság-tér 5-6. szám alatt.

(Pórolt kávéház mellett.)

Zálogczédulák

és aranyneműek megvételnek.

Zamatos finom chinai tea,

Valódi Imperial-keverék.

Legfinomabb Jamaica-rum

kis üveg 60 fillér, közep üveg 1 korona, nagy üveg 2 korona.

Gyermekek hideglelése és váltóláz ellen

legjobb határu a valódi **Rozsnyay-féle**

chinin-czukorka és chinin-csokoládé.

Egy doboz ára 1 korona

Rozsnyay-féle Pepsin-bor,

gyomorgyengesség, étvágytalanság, gyomorhurut ellen kiváló ké szitvány. — Egy nagy üveg ára 3 kor. 20 fillér.

Kapható valódi minőségben:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárában

3841

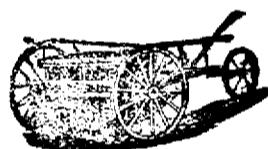
Arad, Szabadság-tér.

KRISER TESTVÉREK

TEMESVÁR, URI-UTCA 6. SZ.

TELEFON 765. SZÁM.

TELEFON 765. SZÁM.

Acetylen világítási berendezés vállalata.

Kitűnő szakerők, vizsgázott szerelők.

A Landecki Carbidgegyár délmagyarországi raktára.

Vizvezetési-, fürdőszoba- és minden a szakba vágó munkák pontos és szolid kivétele. 334

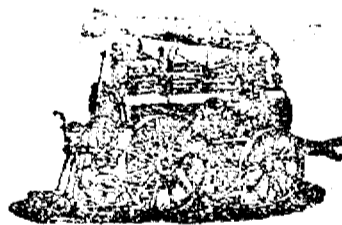
Állandó nagy raktár acetylen alkatrészekben, mint égők, tüvegek, csillárok stb.

Mindenemü gazdasági gépek u. m.

TRIUMPH III.

szabadalmazott páros és páratlan sorvetőgépek stb. eladása.

Viszonteladók kerestetnek.

Telefon szám 126.

Telefon szám 126.

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Lonovics utca 6., (Hungária szállodával szemben.)

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műtermét, a legújabb, legstilszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és bútor-munkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legszerűebbtől a legelegánsabbig, helyben és vidéken. Szám-talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.: Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalataim révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közönség bizalmát megnyerem. 687

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.

Üzlet átvétel!

Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű helybéli és vidéki közön-
séget, ugyszintén nagyrabecsült
rendelőimet, hogy 15 évig

Gorzó és Társa

cszeg alatt fennálló

cipészüzletet

amelynek fennállása óta b-ítajja
voltam, a mai upon átvettem s azt
ezentul a saját nevem alatt fogom
tovább vezetni. 313

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

cipész. Salacz utca 2 sz.

Nekem már

nem kell reklam

Mert mindenki tudja, hogy

SZILÁGYI MÁRTON

művész

a m. kir. Államvasutak szállítójánál s szin-
ház oldala mellett

minden órajavítás csak 90 kr.

Óraüveg 10 kr. mutató 5 kr.

Egy ébresztő-óra frt 1.40.

Raktáron mindennemű zseb- és fallórák
bámulatós olcsó árak mellett, a szin-
ház oldala mellett.

Inga, vagy bármilyen nemű fall óráért
házhöz küldök és pontosan megcsinálva
haza szállítom. Csak egy levelezőlapot
teessék írni. 272

Szálloda az

„Arany Oroszlánhoz“

Temesvár Józsefváros

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönségnek és igen tisztelt vendégeimnek
szives tudomására hozni, hogy a jelenleg
is legjobb hirménekné örvendő

„Arany Oroszlánhoz“ címzett szállodát

Temesvár Józsefváros

átvettem és azt a mai naptól a saját ne-
vem alatt fogom tovább vezetni.

En arra fogoz törekedni, hogy a leg-
jobb etelek és italok pontos és olcsó ki-
szolgáltatása által a n. érdemű közönség
szives pártfogását megérdemeljem és a
szálloda jó hírnevét továbbra is fenttart-
sam. 561

A nagyérdemű közönség szives párt-
fogását kerve, vagyok

kiváló tisztelettel

Grosz Theofil.

Keresek

egy jobb családból

fiut = vegyes-
kereskedésbe

tanulónak,

legalább 3 osztálya

legyen. 634

Weisz Ignác

Almás-Alcill.

50 százalék megtakarítás a fűtésnél!

A legjobb találmánya

„Ilona“-brikett

mely kötsanyag nélkül készül, az összes fűtőanyagok közül a legkék-
letesebb, szagtalan, tartós parázsszal ég, nincs salakja, nem kormol, nem
fűtől és nem piszkít, és a legolcsóbb fűtőanyag. A kőszennél nem drá-
gább és kétszeres fűtőképességgel bír. — Egyetlen kísérlet meg fog
mindenkit győzni a fűtőanyag páratlan előnyéről. — Megrendelhető:

Altman Ede

főelárusítónál

267

Wesselényi és Kis Ernő-utczák sarkán,

☛ Telefon szám 46. ☛

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan és r szeplők, májfoltok, bőrrákák, pattan-
ások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ
legelőkelőbb nőiyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készítte:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Fagyástól eredő bütykök

eltávolítására,

fagyási viszketegség biztos megszüntetésére

kiválóan jó hatásu a

„Hajós“-féle fagybalzsam.

Ára 1 üvegnek 70 fillér.

Felséges, páratlan a maga nemében kitűnő zamatu

Szultán-rum-mal

a legélvezetesebb tea ital készíthető.

Ára 1/2 literes üvegnek 1 kor. 60 fillér, 1 liter 3 kor.

A legtartósabb és használatban a legkellemesebb
valódi orosz gummi-szivacsna

dekája 70 fillér.

Fontú cserek kaphatók:

Hajós Arpád

gyógyszertárában

381

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Fischer Károly

sodronyszövet, fonat, szitaárak és acél-
sodrony ágybetétkészítő

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Ajánlja különféle sodronyszövet készítményeit,
ugymint: réz, vas és színezett sodronyszövetek me-
lyeket raktáron tartok, főképp malmok, gyárak és
gazdasági czélokra, ugyszintén **Bachler-féle**
szelelő rostához való sziták. — Készítek
alkalmas kézi- és gépsodronyfonatot - ertek, ligetek,
tyukudvarok és vadászódk bekerítéséhez, fűtő, ka-
vias, hemek- és kőszent-hányó rosták vaskerettel épi-
tészeti, bányai és kertészeti czélokra. — Pincze és
magtárablakokhoz rostélyok. Szikrafogók mosdonyok-
és gyári kőmányok. Rugganyos acélsodrony-ágy-
betéteket vas- és fa-állványokra, melyek könnyű
tisztántarása által igen ajánlatosok. Különféle ször-
vas-, réz- és selem-sziták, dohány dobok és dob-
sziták, valamint minden e szakmába vágó itt fel-
nem sorolt tárgyak a legjobb minőségben, mérsékelt
árak mellett elkészíttetnek. 333

Grand Hotel

„HUNGARIA“

Temesvár.

366

Első rendű szálloda

Egész ul, a képzeltető Comforttal berendezve.

Gyönyörű kávé- és étterem helyiségek.

Szép nyári és téli kert. — Társalgó és já-
tók termek. Tus- és kád-fürdők a házban,
valamint plüssel sörözőbe dus reggeli ét-
lappal. Pontos kiszolgálás és a lehető leg-
messzebb menő méltányosság biztosítottik.
Teljes tisztelettel **Müller Mihály** szállodás.
Városi, vármegyei és interurbán telefon állomás 23

Hölgyek figyelmébe!

Ajánlja magát gyakorlott,
Budapesti

arcz, kéz, (manikür)
hajápoló s hajfestő.

Házhoz is megyen. 301

Szives pártfogást kér

Varga Jusztine

Árpád-tér 3. szám,

— I. em. (jobbra) ajtó 6. —

Üzlet áthelyezés!

KÖTELES IMRE

épület-, butor- és portál-asztalos

Aradon, Halász-utca 9. sz.,

Demény ház.

Elvállal minden az épület, butor- és
portál-asztalos szakmába vágó mun-
kákat, u. m.: épület-munkákat,
üzleti berendezéseket, portálok
felszerelését, konyhai, salen- és
háló-szoba butor berendezését
jutányos árak, pontos és gyors kivitelben,

Tervezéseket díjmentesen készítik.

A nagyérdemű közönség szives
megrendelését kérve 309

tisztelettel

Köteles Imre,

épület-, butor- és portál-asztalos.

Telefon szám 528.

Telefon szám 528.

FRÄNKL S. JÓZSEF

tűzifa-, szén-, cement és sűrű üzlete

NAGYVÁRADI-UT 12.

Ajánlok mindefféle

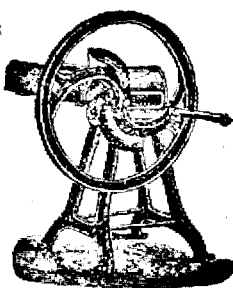
Ölenkint, waggononkint és aprózva, szalon fűtőkőszentet kokszt, pécsi mosott szenet és bükfaszenet. Aprózott fát és szenet házhoz szállítok.

Gurahonei cement waggon és mázsaszámra s nagy sűrűraktár műmárványból.

Együttel jelentem, hogy **detailüzletemet** nagy telekkel s kényelmes lakással együtt **f. é. május hó 1-ére átadnám.** Ezen irányban bármikor készséggel tárgyalok

648 **FRÄNKL S. JOZSEF.**

...ARADI VASIPARI SZÖVETKEZET...

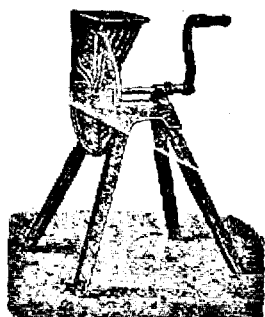

réz- és vasöntőde, gép- és lakatosáru-gyár.

Gépjavitó-műhely.

Arad, Ujterem-utca 11.

Telefon 388. szám.

Ajánlja

szeeska- és répavágóit

és mindennemű

öntvények elkészítését.

Fajtiszta

szőlőoltványokat,

gyökeres fás oltványokat, a legjobb bor és csemegefajokból ajánl megvételre

Hámory-gazdaság.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

Arad, Deák Ferenc-utca 3 sz. Telefon 229.

Ősz hajszálak

három nap alatt visszanyerik eredeti ifjúkori színüket a

BARCSAY-féle

HAJREGULATOR

használata által.

Garancia ártalmatlanságért és hatásért.

Ára egy füvegnek 1 korona

Kapható a készítőjénél

BARCSAY KÁROLY

304 gyógyszer-tárában
SZEGEDEN Széchenyi tér 12 szám.

Jeggyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos aranyból és finom ezüsből, ugyszintén arany, ezüst, orosz tulaszüst és mindennemű fém és inga, fal, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órás és ékszerész-nél

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-szoba sarkán, régi színház épület.

232

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös fölrással: „J. Pserhofer“.

József császár ideje óta, tehát több mint 120 év óta mint legregibb, lájdalom nélkül hashajtó házi-szert ismerik és sok orvos sürgősen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirrhúzió zavara, májba, szélkolika, aranyér, a belek petyhüdsége stb., vértisztító tulajdonságai következtében kitűnő vérszegénység, ideges főlájás, sárgaság stb. esetén.

1 skatulyácska 15 pilulával K. —.42
1 tekerces 6 skatulyácskával K. 2.10

A pénz előleges beküldése esetén ára portómentes megküldésével együtt
1 tekerces . K. 2.60 | 3 tekerces . K. 6.50 | 5 tekerces . K. 10.50
2 „ . K. 4.70 | 4 „ . K. 8.90 | 10 „ . K. 18.50

Egyedüli készítőhely: 3877

Pserhofer J. gyógyszer-tára

Wien, I., Singerstrasse 15.

ügaktár Aradon: Földes Kelemen gyógyszerész-nél, Deák Ferenc u. 11.

Kávéház átvétel!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy az

Árpád-téri

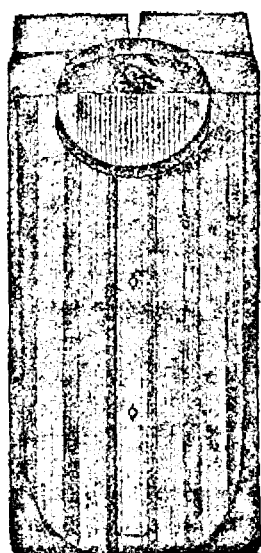
Korona Kávéházat

megvettem és egészen ujjonnan berendeztem, vasárnap, e hó 25 én ünnepélyesen megnyitom. 644

Jó és pontos kiszolgálás, ugyszintén tiszta italokról kezeskedem. Minél számosabba látgatásért esd Teljes tisztelettel

Stefanovits Mihály,

a Korona kávéház tulajdonosa.

Álapítottatott 1860.

Árak tekintetében versenyképes vagyok.

3 darab

szines divat-ing

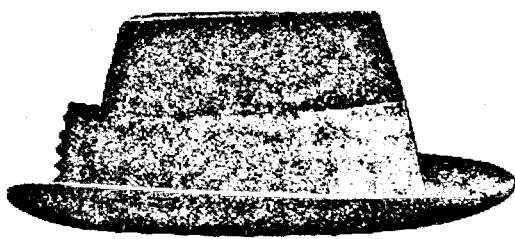
(batiszt utánzat) 4 frt 70.

Angol zephir ingek remek színekben vannak raktáron.

Fehérműeket legkittünőbb szabásban készítem el.

Árak kitűnő minőségeért üzletem jó hírneve kezeskedik! — Szálléliekért az 1889. párisi világ és több más kiállításon kitüntette!

MÜNZZI

Fővárosi és angol divat-egylet által választott kalapokat legnagyobb választékban tartom raktáron!

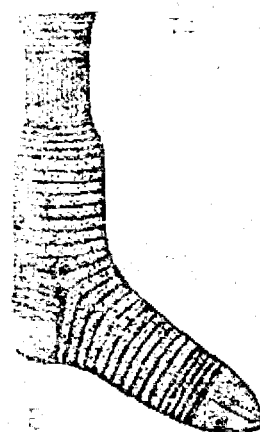
ARAD. Állami telefon 213.

Kirakataimban állandóan a legizlésebb nyakkendő ujdonságok láthatók.

Legerősebb kötésű tavaszi és nyári

harisnyák.

3 pár dohány és szürke szin frt —.72
3 pár divat csikos „ —.90
3 „ selyem utánzat 1.—
3 „ divat csikos cérna 1.45

APRÓ HIRDETÉSEK.

Héhs Victor

törvényszéki legbejegyzett és az egész országban bevezetett **hiteltudósító** irodája Aradon, Tököly-tér 6. sz., Frik-ház. Alapítatott 1898. 220

Kiadó lakás.

Gyár-utca 21. szám alatt 4 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel bíró ház, parkirozott udvar, egy hold területű szőlőskerttel, május hó 1-től kiadó. Bővebbet Czukor Lászlónál, Boros Béni tér 11. szám. Telefon 485. 689

Egy fiatal nő

angol, francia és német nyelvtan órákat ad, jutányos áron. Cím a kiadóban. 693

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős papírból egész vászon kötésben bőr sarokkal 500 oldal tartalommal 24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia. Könyv és papirkereskedés. 285

Nagymennyiségű maculatura

eladó a kiadóhivatalban.

Veszek könyvtárakat,

egyes könyveket és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv, papir- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára, Aradon. 264

Gargon lakásnak

két elegánsan butorozott szoba — esetleg egyenként is — Belváros Szent László utca 5. számú házában kiadó. — Bővebbet ugyanott földszint. 697

Gazdasszonynak

ajánlkozik egy szerény, jó magaviseletű 27 éves özvegy. A házában mindent jól elvégez és kitűnően főz, egy magányos urhoz vidékre vagy pusztára. — Cím a kiadóban. 707

Szalonna,

zsír, füstölt húsok, szalámi, friss sertés hús, kolbászok és minden hentes árut ajánlok a legjutányosabb áruk mellett. Garay Károly, Boczkó-utca 1. szám alatti hentes-áru üzletben. 708

NÄGELE ANTAL

Gyógyszertára a Szt.-Háromságban

Temesvár, Gyárvaros fő-u. 44.

„HELEM”

arc- és kézcreme szőlők, máj-foltok és mindennemű bőrtisztatlanságok ellen. Este lefekvés előtt használandó.

Tégléye I. ker. Próbátégely 60 f.

„HELEM”

mosdó víz üvegje I. korona.

„HELEM”

pouder dobozza I. korona.
Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

Ház, birtok vétel és eladás, terményközvetítő

kereskedelmi ügynöki iroda

ZEINER IGNÁCZ

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban teljesíti az e téreni megbízásokat.

1836-ól üres telek Uj Mihalakán az országot mellett olcsó áron eladó. Bővebbet a fenti cégégnél

A még eddig fölülmulhatatlan valódi Malártsik-féle

patkányirtó pogácsa

a legbiztosabb szer egerek és patkányok teljes kiirtására

Császár és kir. szabadalom

Egy adag ára 30 fillér.

nagyobb adag 60 fillér.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemennél,

Aradon. 3878

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak figyelmét felhívni, hogy a míg a készlet tart szőlőoltvány termésemből tavaszi szállításra kiváló szép

1 és 2 éves ősz gyökérzetű

bor és csemege-fajú szőlőoltványok

kerülnek mérsékelt áron eladásra.

A nagy szárazság következtében kimaradt tőkék pótlására különösen ajánlhatom 2 éves igen erős fejlődésű oltványaimat, a melyek kívánatra már kora tavasszal szállíthatók.

Oltványaim aradi lakásomnál megtekinthetők, a hol a fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

WINKLER JÓZSEF

297

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány-utca 13. Telefon 410.

Bogdánovits Mihály

épület és műbutor asztalos

Aradon, Demeter-utca 37. sz., saját ház.

Elvállal épület és műbutor, kirakatok, iroda és bolti berendezések teljes elkészítését.

Kiválóan ajánlom az építő nagyközönség szíves figyelmébe műhelyemben készítenő s házépítéshez szükséges asztalos munkáimat. — Ugyiszintén butorokban nagyban megrendeléseket is elfogadok. Vidéki megrendeléseket is elfogadok és azok gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Elvállal mindenféle javításokat. Szolid áram mellett a nagyközönség szíves bizalmáért esedezem

Kitünő tisztelettel

Bogdánovits Mihály,

Demeter-utca 37.

331

Dr. Hubert gyógyintézete

Sebészi és női betegeknek

Apátfalván.

Kényelmes,

modern berendezés.

Mérsékelt áruk.

Csanádmegyei telefon szám 3.

Esztergályos-műhely

áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

esztergályos-műhelyemet

megnagyobbítva

Karolina-utca 3. sz. a. helyeztem.

Elvállalok minden az esztergályos szakmába vágó új és javítási munkákat jutányos áruk, pontos és gyors kivitelben.

Hordó-csapokat minden nagyságban raktáron tartok.

Szíves támogatást kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Rossu Miklós,

esztergályos

Aradon, Karolina-utca 3.

Vegyeskereskedés!

Orsovai duna-hal!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy Aradon, Deák Ferenc-utca 39. sz. alatt van, a Sebessy-féle asztalos árúk gyárával szemben.

Az orsovai halhoz címzett Bréger I. cég üzlete szombaton egész nap zárva, vasárnap egész nap nyitva van,

hol kapható a legjobb és legnemesebb fajú hazai és déli gyümölcsök, úgymint: nemesfajú erdélyi alma, új krumpli, karfiol, erdélyi hagyma, zöldség, továbbá naponta frissen érkezett orsovai

Duna-halak

elevenek. A déli gyümölcsök közül pirosbélű narancs, datolya, Görzli maroni, Kókusz diók, Sultán füge. Továbbá minden néven nevezendő kóser füstölt hús-neműek, felvágottak, tormás wirslik, szalámi és sok fel nem sorolható hús-neműek a legolcsóbb árban lesznek elárulva.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri

Luttwak I.

343 teljhatalmu üzletvezető.

Postal megrendeléseket Luttwak I. Arad, Deák Ferenc-utca 39. szám alá kérem intézni, ahol azok a következő órán belül lelkiismeretesen lesznek elintézve.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség és b. vevőim tudomására hozni, hogy az eddigi Hunsyadi u'czai

hentesüzletem

Forray-utca I. szám

(Auerbach féle házban) helyeztem át és a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg átalakítottam.

A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezik

Tisztelettel

Stojakovits Milán,

hentes. 548

SZALLASY ALADÁR

harisnya-kötődéje

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

harisnyák kötését és fejelését,

valamint 501

kertyák, kamáslik, alsósoronyák, alsóingek és minden e szakmába vágó javításokat.

Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—70 fillérig, gyerek harisnya 40—50 fillérig, női harisnya új 80 fillértől egész 1 kor. 40 fillérig, férfi harisnya 60 fillértől 1 kor. 20 fillérig.

Magamat a t. közönség szíves figyelmébe ajánlván és becses pártfogását kérve, maradtam

kiv. tisztelettel SZALLASY ALADÁR

Schveffer és Vörös

virágkereskedésük

Aradon, Minorita-palota.

Elfogad a legjutányosabb árakban

koszoru, csokor

és egyéb

virág-diszítéseiteket.

Parkirozásokra tervvel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. 645